

SZTANDAR BIBLIJNY

i Zwiastun Chrystusowego Królestwa

SZTANDAR BIBLIJNY — NASZYM JEDYNYM SZTANDAREM

„Podnieście chorągiew do narodów” — Izajasz 62:10;
Izajasz 8:20; Łukasz 11:28.

„Tedy wyszedł głos z stolicy, mówiący: Chwalcie Boga naszego wszyscy słudzy jego, i którzy się go boicie, i mali i wielcy. I słyszałem głos jako ludu wielkiego, i jako głos wielu wód, i jako głos mocnych gromów, mówiących: Halleluja! iż ujął Królestwo Pan Bóg wszechmogący” — Obj. 19:5.6.

„Dziękujemy tobie, Panie Boże wszechmogący, któryś jest, i któryś był, i który masz przyjść! żeś wziął moc swoją wielką, i ująłeś królestwo; I rozgniewały się narody, i przyszedł gniew twój i czas umarłych, aby byli sądzeni, i abys oddał zapłatę sługom twoim, prorokom i świętym, i bojącym się imienia twego, małym i wielkim, i abys wytracił tych, co psują ziemię” — Obj. 11:17,18.

„Bo tak mówi Pan zastępów: Oto Ja jeszcze raz, a to po małym czasie, poruszę niebem i ziemią, i morzem i suchą; Poruszę, mówię, wszystkie narody, i przyjdą do Pożądanego od wszystkich narodów; i napelnię ten dom chwałą, mówi Pan zastępów” — Agg. 2:7,8.

„Albowiem oto Ja tworzę niebios nowa, i ziemię nową, a nie będą wspomniane rzeczy pierwsze, ani wstąpią na serce” — Izaj. 65:17.

„Lecz nowych niebios i nowej ziemi według obietnicy jego oczekujemy, w których sprawiedliwość mieszka” — 2 Piotra 3:13.

„I zatrąbił Anioł siódmy, i stały się głosy wielkie na niebie mówiące: Królestwa świata stały się królestwami Pana naszego i Chrystusa jego, i królować będzie na wieki wieków” — Obj. 11:15.

SZTANDAR BIBLIJNY

i

Zwiastun Chrystusowego Królestwa

SZTANDAR BIBLIJNY — NASZYM JEDYNYM SZTANDAREM

„Podnieście *chorągiew do narodów*” — Izaj. 62:10.

Izaj. 8:20; Łuk. 11:28.

BADANIE DOGMATU TRÓJCY

DOGMAT TRÓJCY został dokładnie zbadany w *Wykładach Pisma Świętego*, tom V, *Pojednanie człowieka z Bogiem*, w książkach *Bóg i Chrystus — Duch — Przymierza* (tomy I i XV, *Epiphany Studies ...*), jak również w innych naszych publikacjach. Wodzowie różnych kościołów nominalnych i inni trynitarze od czasu wydania książki *Pojednanie* krytykowali i atakowali ją, pomniejszali wartość jej treści stanowiącej umiejętną egzaminację i zbiecie doktryny o Trójcy. Niektórzy z owych wodzów niedawno starali się zmodyfikować i pojaśnić doktrynę o Trójcy próbując uczynić ją zrozumiałą, atrakcyjną i wzmocnić jej obronność. Dostarczyli więc w swym mniemaniu dodatkowych silnych argumentów i dowodów podtrzymujących ich stanowisko. Niektóre z nich zostały już zbadane w naszych publikacjach.

W ostatnich latach do przyjęcia błędu o Trójcy zostali przekonani liczni Żydzi — wierzący w Jehowę jako jednego Boga — którzy przyjęli Jezusa jako swego Mesjasza (tak zwani „Żydzi Jezusowi”), niektórzy byli „Świadkowie Jehowy” i inni. Dlatego wierzymy, że powinniśmy, aby oddać cześć Bogu i Chrystusowi oraz pomóc innym, potwierdzić i obronić nauki Pisma Świętego prezentowane w książce *Po-*

jednanie i w innych naszych publikacjach, w których Trójca była zbadana i odrzucona, jak również zbadać i odeprzeć oraz odrzucić modyfikacje, krytyki i dodatkowe argumenty wypracowane i użyte przez trynitarzy do podtrzymania ich błędu. W badaniu tym i zbijaniu czerpać będziemy materiał dowodowy z

różnych części wymienionych naszych publikacji i z innych źródeł, za które jesteśmy bardzo wdzięczni.

SŁOWO TRÓJCA NIE ZNAJDUJE SIĘ W BIBLIJ

W Piśmie Świętym nie występuje słowo *Trójca*. Wyrażenie to składa się z dwóch łacińskich słów — *tres*, znaczącego *trzy* i *unitas*, znaczącego *jedność* i zawiera myśl: trzy w jedności lub trzy w jednym. (Trójca po łacinie *trinitas*, po angielsku *trinity*, po francusku, *la trinite* — przypis tłumacza). Aktualnie słowo *Trójca* wyraża myśl, że trzech bogowie są jednym Bogiem (co wbrew logice znaczyłoby, że $3 \times 1 = 1$ a nie 3), chociaż nauczyciele Trójcy w taki sposób jej nie określają. Raczej przedstawiają ją jako trzy osoby będące jednym Bogiem, jako *trzy osoby*, *Ojciec*, *Syn* i *Duch Święty* w *jednym Bogu*, *wszystkie z tej samej substancji* — *równe sobie*, *współistniejące* i *współwieczne*.

SZTANDAR BIBLIJNY I ZWIASTUN
CHRYSTUSOWEJ BAZYLEI

IŻ.. 62:10

MIESIĘCZNIK

Kwiecień 1986

Nr 363/18 (4)

SPIS TREŚCI

Badanie dogmatu Trójcy	50
Słowo Trójca nie znajduje się w Biblii	50
Trójca nauką pogańską	51
Konstantyn wprowadza Trójcę	52
Jedynie Jehowa jest wszechmogącym Bogiem	53
Jezus potężnym przedstawicielem Jehowy.....	58
Dokładne zbadanie Ewangelii Jana 1:1, 2	60

„I ZATRAPIŁ ANIOŁ SIÓDMY, I STAŁY SIĘ
GŁOSY WIELKIE NA NIEBIE MÓWIĄCE:
KRÓLESTWA ŚWIATA STAŁY SIĘ KRÓLESTWAMI
PANA NASZEGO I CHRYSTUSA JEGO,
I KRÓLOWAĆ BĘDZIE NA WIEKI WIEKÓW”
Obj. 11:15

Trynitarze przyznają ogólnie, że nie mogą oni zrozumieć Trójcy, ani jej jasno wytłumaczyć. Jednakże większość z nich dowodzi, iż powinni w nią wierzyć wszyscy wyznający pokutę, wiarę w Jezusa jako Zbawiciela i poświęcenie się Bogu, inaczej nie są prawdziwymi chrześcijanami. Niektórzy nawet twierdzą, że jeśli wierzący chrześcijanin zaprzecza Trójcy, to znaczy, iż tkwi jeszcze w swych grzechach i będzie wiecznie stracony, co dla większości znaczy wieczne świadome cierpienia w ognistym piekle (znaczenie piekła wyjaśniają artykuły *Teraźniejszej Prawdy* nr 339/6 i 359/16). Trynitarze zaliczają grupy wierzących chrześcijan zaprzeczających Trójcy do klasy zwolenników kultu a nie chrześcijan.

TAJEMNICE BIBLIJNE SĄ ZROZUMIAŁE

Niektórzy twierdzą, że Trójca nie jest jasno zrozumiała ani wytłumaczalna, ponieważ stanowi tajemnicę a biblijne tajemnice powinny być przyjmowane bez powątpiewania. Na to odpowiadamy, że greckie słowo, którego odpowiednikiem jest *tajemnica*, użyte w Biblii i w świeckiej grece nigdy nie oznacza czegoś sprzecznego z sobą, nierozsądnego, niewytłumaczalnego. Przeciwnie, występuje ono w Biblii w znaczeniu *tajemnicy niezrozumiałej dla niewtajemniczonych, lecz zrozumiałej dla wtajemniczonych*, co można sprawdzić przez zbadanie wszystkich wersetów Nowego Testamentu zawierających greckie słowo *mysterion*.

Część z nich skomentujemy: ewangeliści Mat. 13:11; Mar. 4:11; Łuk. 8:10 używają słowa *tajemnica* w znaczeniu przez nas zdefiniowanym, co jest widoczne na zasadzie kontrastu, jaki Jezus uwydatnił między uczniami, którym dane było zrozumieć tajemnice a ogółem ludzi, tłumem, który również słuchał, lecz nie był obdarzony ich zrozumieniem. Z pewnością jest zrozumiała tajemnica, o której mówi Apostoł Paweł w Liście do Rzymian 11:25, że Izrael będzie w częściowym zaślepieniu, dopóki nie będzie skompletowana pełna liczba wybranych a potem będzie uwolniony z tego zaślepienia.

Tajemnica wyjaśniona przez Apostoła Pawła w 1 Kor. 15:51, iż ostatnia część Kościoła, składająca się z członków żyjących w czasie drugiego adwentu naszego Pana, nie zaśnie w śmierci, z pewnością nie jest niezrozumiała, ponieważ ją rozumiemy. Z pewnością rozumiała jest tajemnica, którą powiedział nam Apostoł Paweł, że Adam i Ewa są typem Jezusa i Kościoła (Efez. 5:32). Fakt, iż Bóg wyjaśnił „tajemnicę zakrytą” świętym (Kol. 1:26, 27) dowodzi, iż nie jest ona niezrozumiała, bowiem rozumiemy, że Chrystus, Głowa i Ciało, nie jest jedną osobą, lecz grupą osób (1 Kor. 12:12).

Apostoł Paweł powiada wręcz, że *rozumiał* tajemnicę Boga (Kol. 2:2); stąd nie jest ona niezrozumiała. Z pewnością rozumiemy tajemnicę Boga, że Chrystus i Kościół jako „jeden nowy człowiek” składają się z wielu członków (Efez. 2:15; 1 Kor. 12:12—14, 20, 27). Rozumiemy również tajemnicę pobożności stanowiącą Chrystusa (1 Tym. 3:16 — wyjaśnienie da-

lej). Ponadto rozumiemy tajemnicę siedmiu gwiazd (Obj. 1:20) przedstawiających siedmiu złożonych posłanników, których Bóg posłał, po jednym dla każdego okresu Kościoła, podobnie jak rozumiemy tajemnicę siedmiu świeczników jako przedstawiających siedem okresów Kościoła.

Zatem błędne jest użycie słowa *tajemnica* jako dowodu biblijnego, że doktryna o Trójcy powinna być przyjęta bez kwestionowania jako biblijna doktryna.

TRÓJCA NAUKĄ POGAŃSKĄ

Trójca jako wyobrażenie Boga występuje w naukach wszystkich starożytnych i praktycznie wszystkich współczesnych religii. Jest to prawdą w odniesieniu do religii chińskiej, według której cesarz składał corocznie ofiarę duchowi trójcy. Konfucjusz powiedział: „Tao (Bóg) z matry jest jeden; pierwszy spłodził drugiego; obaj razem porodzą trzeciego; ci trzej uczynili wszystkie rzeczy”. Japończycy mieli trygłowe bóstwo zwane Sao Pao Fuh. Trójca w Indiach (Trimurte), Brahma, Wisznu i Sziwa, jest czczona jako trzy osoby, chociaż pierwotnie Brahma był jeden jako boski pierwiastek. Jedno ze świętych pism oświadcza: „Ta wielka Jedność ma być wyraźnie rozpoznawana jako trzej bogowie w jednej osobie”. Jeden z jej hymnów podaje: „Są trzy bóstwa; jednakże jest tylko jedno Bóstwo, ta wielka dusza”.

Wyrocznia Chaldejska oświadcza: „Jedność zrodziła Dwoistość, która przebywa z nią i wydaje światło intelektualne; z nich pochodzi trójca”. Imiona trójcy chaldejskiej to: Anu, Enlil i Ea. Trójca babilońska przedstawiona jest w trzech obrazach w świątyni Bela; fenicką trójcę tworzyli Ulomus, Ulosuros i Elium; trójcę Egipcjan tworzyli Amo, Ptah i Ozyrys. Do greckiej trójcy należeli Zeus, Posejdon i Pluton. Trójca Rzymian to: Jupiter, Neptun i Pluton.

Monety dalajlamy (Tybet) mają odcisnięty wizerunek potrójnego bóstwa. Na tatarskiej monecie widnieje obraz człowieka z trzema głowami, który reprezentuje ich trójcę, zgodnie z treścią napisu umieszczonego na odwrotnej stronie. W skład trójcy irlandzkich pogan wchodziły bóstwa: Kriosan, Biosena i Sira; pogańskich Skandynawian: Thor, Wodan i Frikko; pogańskich Germanów: Odyn, Thor i Freyja. Dawni Indianie w Ameryce Północnej i Południowej nazywali swoich trzech w jednym bogu Tangalainga (jeden w trzech i trzech w jednym) i Trinimaaka (trójca). Przeto widzimy, że trójca jest najwyższym bogiem praktycznie wszystkich narodów pogańskich.

STOPNIOWY ROZWÓJ TRYNITARYZMU

Lud Boży starotestamentowy w odróżnieniu od pogan nie wierzył w Trójcę. Stary Testament, wbrew twierdzeniom trynitarzy, nie naucza doktryny o Trójcy. Nie jest ona nauczana nawet w Nowym Testamencie, jak to zobaczymy w toku dalszego rozwijania tematu. Wielu nawróconych, szczególnie po śmierci

Apostołów, pochodziło z pogan. Przeważnie wykształceni spośród nich nie porzucili swych trynitarских wierzeń, lecz odnosili je do Jehowy, Jezusa i Ducha Świętego.

Jednak wszyscy wierzący chrześcijanie początkowo zaprzeczali, aby Ojciec i Syn byli równymi sobie. Wodzowie i pisarze wczesnego Kościoła jak, na przykład, Ireneusz, Klement z Aleksandrii, Tertulian, Orygenes, Nowacjan, Arnobiusz, Euzebiusz itd., nader dobitnie potwierdzali, że Ojciec Niebiański jest najwyższym Bogiem i że Jezus jest całkowicie podporządkowany autorytetowi i woli Boga.

Około roku 230 n.e. poczyniono pierwsze kroki w kierunku trynitarского błędu w kościele w związku z tematem stosunku Chrystusa do Ojca. Od około 262 roku n.e. wybuchły wielkie kontrowersje w kościele na ten temat i wzrastały się stopniowo. W roku 318 n.e. rozpoczęła się ariańska kontrowersja, w której Ariusz podtrzymywał Prawdę, że Ojciec i Syn są odrębnymi osobami i istotami, przy czym Ojciec jest większy a Syn mniej wielki. Ariuszowi przeciwstawiał się Atanazjusz utrzymując, że Ojciec i Syn są dwiema osobami w jednej istocie, równi sobie i współwieczni.

KONSTANTYN WPROWADZA TRÓJCĘ

Konstantyn, cesarz rzymski, miał widzenie i w konsekwencji rozpoznał chrześcijaństwo jako właściwą religię swego cesarstwa w 313 roku naszej ery. Jego wpływ w sprawach kościelnych wielce się rozszerzył. Odczuwając obawę, że kontrowersja między Ariuszem i Atanazjuszem oraz podział jaki wywołała zagrażają jedności cesarstwa, zwołał na swój koszt na sobór w Nicei w przybliżeniu tysiąc biskupów. Przybyło jedynie trzystu osiemdziesięciu czterech. Większość powstrzymała się z obawy dostania się pod kontrolę biskupa Rzymu, który podtrzymywał trynitarские poglądy. Biskup ten jednak, pomimo upływu miesięcy spędzonych na argumentowaniu, nie zdołał doprowadzić większości z trzystu osiemdziesięciu czterech biskupów do uznania Trójcy.

Ostatecznie Konstantyn rozstrzygnął sprawę w 325 roku n.e. i Nicejskie Wyznanie Wiary (trynitarские) ogłoszono jako obowiązujące zasady wiary chrześcijańskiej a wszystko, co byłoby jej przeciwne, jako herezję. Ariusz i inni biskupi antytrynitarze zostali ekskomunikowani a pozostali antytrynitarze skazani na banicję z terytorium cesarstwa. W ten sposób Konstantyn rozstrzygnął kwestię sporną, chociaż nawet nie był członkiem kościoła ani ochrzczonym, i dlatego był i jest uważany za twórcę Trójcy.

Trynitarizm jednak został skompletowany na pierwszym soborze w Konstantynopolu w 381 roku n.e., gdy uchwalono dekret o osobowości i boskości świętego Ducha, pomimo że historyk Harnack (*Mc Clintock and Strong's Cyclopedia*, tom I, str. 392) dowodzi, iż większość chrześcijan w trzecim stuleciu wierzyła, że święty Duch jest tylko mocą Bożą. Na soborze w Efezie w 431 roku n.e. i w Chalcedonie w 450

roku n.e. przyjęto, że Jezus egzystuje w połączeniu dwóch natur, ludzkiej i Boskiej. Ubocznym produktem ostatniego soboru było dodanie Marii jako suplementu do Trójcy. Oświadczenie głosi, że powinna być przyjęta i czczona jako *Theotokos*, „Matka Boga”.

Widocznym więc jest, że trynitarizm pierwotnie nie był przyjęty mocą argumentacji przemawiającej na jego korzyść, lecz ma podstawie władzy cesarza Konstantyna i jego następców, którzy przemocą narzucili dogmat Trójcy światu chrześcijańskiemu skazując na banicję i degradując jego oponentów, którzy mieli zdecydowanie lepsze argumenty w debatach nad tą kwestią. Większość ludu chrześcijańskiego początkowo opowiadała się po stronie oponentów i traktowała naukę o Trójcy jako obcą wierzeniu, które przeważało od czasów Chrystusa i Apostołów. Jednak musieli się ugiąć pod mocą cesarzy, którzy zmusili poddanych do przyjęcia tego błędu.

Kontrowersje trwały wiele stuleci zanim oponenti tej doktryny zostali zmuszeni do poddania się. Trynitarze zawdzięczali swoje zwycięstwo armiom, generałom i cesarzom, co ponownie wykazuje, że ta doktryna nie była rozpowszechniona mieczem Ducha (Efez. 6:17), lecz mieczem Cesarstwa Rzymskiego.

Dogmat Trójcy bez dalszego rozważania powinien być rozpoznany jako nieprawdziwa doktryna i bezwzględnie odrzucony przez wszystkich myślących ludzi, nawet jeśli jedyną podstawą byłoby to, co dotychczas przedstawiliśmy, a mianowicie: Słowo Trójca nie znajduje się nigdzie w Biblii (jak to wykazuje konkordancja biblijna). Nie pojawia się ono nawet w chrześcijańskiej literaturze do początku trzeciego stulecia naszej ery. Trynitarze zmuszeni są przyznać, że dogmat Trójcy nie został kompletnie ukształtowany przed czwartym stuleciem. Żydzi, Boski lud przymierza Starego Testamentu i kustosz Starego Testamentu (Rzym. 3:1, 2), nigdy nie trzymali się nauki o jakiejś Trójcy, nie występuje również najmniejsza aluzja do niej w Talmudzie lub w woluminach zawierających rabinackie pisma dotyczące Starego Testamentu.

Trynitarze jednak wbrew tym wszystkim rozważaniom upierają się, że Stary i Nowy Testament nauczają o Trójcy. Niektóre wersety rozważane powierzchownie zdają się przychylić do ich nauki, w niektórych przypadkach z powodu błędnego tłumaczenia przez zwolenników dogmatu Trójcy. Jednak, wersety te poprawnie zrozumiane tak nie nauczają. Obecnie poddamy badaniu nauki Pisma Świętego na ten temat, włączając szczególnie te, które, jak twierdzą trynitarze, nauczają ich doktryny, ponieważ wszystkie ważne przedmioty w zakresie doktryny i praktyki winny być określone na podstawie Pisma Świętego (Iz. 8:20; Dz. Ap. 17:11; 1 Kor. 2:5; 1 Tes. 5:21; 1 Jana 4:1), w zgodności z uświęconym rozumem i faktami (Iz. 1:18).

Przystępujemy na początku do rozważenia biblijnych ustępów, które pokazują, że jest tylko jeden najwyższy Bóg, Jehowa.

JEST TYLKO JEDEN NAJWYŻSZY BÓG

Biblia jasno uczy, że jest tylko *jeden* wieczny Bóg i Ojciec, Jehowa — który jest „od wieku aż na wieki” (Ps. 41:14; 90:2; 106:48; Rzym. 16:26, 27) — i tylko *jeden* „jednorodzony syn” Ojca (Jana 1:18; 3:18).

Słowo „bóg” jest używane jako imię pospolite, gdy odnosi się do wielu bogów w niebie i na ziemi i jako imię własne, gdy odnosi się do „jednego Boga, Ojca”. Jehowa jest tym jednym Bogiem, o którym jest mowa w 5 Moj. 6:4: „Słuchajże Izraelu: Pan, Bóg nasz, Pan jeden jest”; czy bardziej dosłownie: „Słuchaj, o Izraelu: Jehowa nasz Bóg jest jeden — Jehowa” lub „Jehowa jest naszym Bogiem; Jehowa jest jeden”. „Nie masz innego oprócz niego” (Mar. 12:29, 32).

Słowo „bóg” znaczy „mocny”, lecz nie zawsze *Wszchemocny*, Jehowa. Jest ono użyte jako tłumaczenie każdego z czterech hebrajskich słów — *el, elan, eloah* i *elohim* — z których wszystkie znaczą mocny lub wielki. To jest *ogólne* imię, często i właściwie stosowane do naszego Niebiańskiego Ojca, jak również do naszego Pana Jezusa (proroczno) do aniołów i do jednostek potężnych spośród ludzi.

W 5 Moj. 10:17 *elohim* — potężny lub wielki — jest użyte w odniesieniu do Jehowy, *Wszchemocnego* Boga, jak również do innych bogów: „Albowiem Pan (Jehovah), Bóg wasz, jest Bogiem bogów”. Hebrajskie słowo *elohim*, jest w liczbie mnogiej, lecz użyte jest w takim sensie, aby stosowało się do obu form, liczby pojedynczej lub mnogiej — coś na podobieństwo naszego słowa „my”, które może stosować się do jednej osoby jak królewskie „my” (na przykład: „My królowa Anglii”) lub redaktorskie „my” w przypadku redaktora gazety lub czasopisma.

Tak więc, forma liczby mnogiej słowa *elohim* stosuje się do Jehowy jako forma majestatu. W 1 Moj. 32:30 i w Sędz. 13:21, 22 anioł, jednostka, jest nazwany *elohim* jako posłaniec Jehowy a w 2 Moj. 7:1 termin ten zastosowany jest do Mojżesza. Pisarze Starego Testamentu używali stale *elohim* w liczbie mnogiej z czasownikami i przymiotnikami w liczbie pojedynczej celem wskazania znaczenia liczby pojedynczej. Podobnie jak nasze słowo „nożyce”, *elohim* jest użyte dla oznaczenia form liczby pojedynczej i mnogiej.

Słowo bogowie — *elohim* w 2 Moj. 12:12 odnosi się do książąt egipskich. W 2 Moj. 21:6; 22:8, 9, 28 słowo *elohim* użyte jest widocznie w odniesieniu do sędziów Izraela naznaczonych przez Mojżesza, ponieważ byli potężnymi mężami, osobami zajmującymi stanowiska o znacznym autorytecie. Aniołowie jako istoty duchowe nazwane są bogami w 1 Moj. 3:5 i w około dwustu innych miejscach Starego Testamentu.

Rozróżnienie istot, do których odnosi się słowo *bóg*, jest bardzo znamienne w Ps. 82:1: „Bóg [*elohim*] stoi w zgromadzeniu Bożem [*el, potężny*], a w pośród bogów [*elohim*] sądzi”. Tutaj pierwsze słowo „Bóg” wyraźnie odnosi

się do Jehowy, owego *Wszchemocnego*, natomiast „potężny” i „bogów” odnoszą się do innych możnych — Kościoła wieku Ewangelii, synów Boga, których Głową lub Zwierzchnikiem jest Jezus i których wymienia werset szósty „Jam rzekł: Bogowieście [*elohim*], a synami Najwyższego [*el yon*, najwyższy Bóg] wy wszyscy jesteście”.

Niebiański Ojciec jest owym potężnym Zwierzchnikiem wszystkich innych możnych — Najwyższym Bogiem nad wszystkimi. Inni potężni lub wielcy otrzymują swą wielkość jak również egzystencję wyłącznie od Niego. W tym właśnie znaczeniu Jezus powiedział, „Przecz mię zowiesz dobrym? nikt nie jest dobry, tylko jeden, to jest Bóg” (Mat. 19:17). W ten sposób Jezus podkreślił, że jedynie Jehowa jest wielkim źródłem wszystkiego, co dobre i że cokolwiek miał w sobie dobrego (*a wszystko to było dobre*) pochodziło od Jego Ojca, Jego Stworzyciela. Przez to oddał chwałę Bogu, swemu Ojcu za dobro, które było w Nim, co powinniśmy jako przykład zastosować do samych siebie (1 Kor. 15:10; Efez. 3:7; Jana 3:27; 1 Kor. 4:7; Jak. 1:17). *Jehovah* jest jedynym źródłem wszystkiego, co jest dobre: „Słuchajże Izraelu: Pan [*Jehovah*], Bóg nasz, Pan [*Jehovah*] jeden jest”.

Liczne inne fragmenty Pisma Świętego uczą (a) że Ojciec jest jedynym Bogiem w kontraście ze wszystkimi innymi i że w przeciwieństwie do wszystkich innych jest On Najwyższą Istotą (Jana 17:3; 1 Kor. 8:4—6; 1 Tym. 2:5, porównaj z Gal. 3:20; Jud. 25, ASV). Cytaty te odróżniają Ojca od Syna nazywają tylko Ojca Jednym Bogiem, dlatego więc wyrażają myśl, że jedynie On jest Najwyższą Istotą. W następnych wersetach Jezus i apostołowie świadczą o wyłącznej supremacji Ojca (Jana 14:28; 10:29; 1 Kor. 15:28; 11:3; 3:23; 1 Piotra 1:3; Iz. 42:8, ASV). Wszystkie te cytaty uczą o zwierzchności Ojca w stosunku do Syna, który następnie po Bogu jest najwyższą Istotą we *Wszchemświecie*. Wyłącznie Bóg, Jego Ojciec, zatrzymuje stanowisko najwyższej zwierzchności.

(b) Wszystkie wersety dotyczące jedności Boga traktują o Nim jako o jednej tylko osobie lub istocie, *żaden nie mówi o Nim jako będącym trzema osobami w jednej istocie*. Zatem dowodzą one, że Ojciec sam jest Najwyższą Istotą (5 Moj. 6:4, porównaj Mar. 12:29; 1 Król. 8:60, ASV; 1 Kor. 8:4; Jak. 2:19). Prosimy w rozważaniu punktu (b) uwzględnić wersety podane w punkcie (a) Cytaty te najjaśniej uczą, że jest tylko jeden Bóg; ani te, ani żadne inne części Pisma Świętego nie nauczają, iż są trzy osoby będące jednym Bogiem i stanowiące jednego Boga.

JEDYNIJE JEHOVA JEST WSZCHEMOGĄCYM BOGIEM

Imię *Jehovah* nie jest ogólnym określeniem, podobnie jak słowo *bóg* lecz jest imieniem własnym, *osobistym* imieniem wyróżniającym *Wszchemocnego* Ojca i — wbrew przeciwnym twierdzeniom — *nigdzie nie jest w Piśmie*

Świątym zastosowane do jakiegokolwiek innej istoty. Imię Jehovah, Yahveh lub Yahweh (w zależności od tego, ile i jakie samogłoski dodane są do tetragramatonu, JHVH), podobnie jak inne imiona własne, nie powinno być tłumaczone. W Biblii KJV, RSV i w innych tłumaczeniach Starego Testamentu (między innymi polskich, oprócz Biblii Tysiąclecia — przypis tłumacza) odróżnienie tego imienia jest zagubione przez powszechnie użyte do tłumaczenia słowo Pan. W przekładzie ASV (a także w Biblii Tysiąclecia, gdzie oddano jako Jahwe — przypis tłumacza) uczyniono dobrze oddając słowem „Jehovah”. Imię JHVH (Jehovah) występuje w Starym Testamencie sześć tysięcy osiemset dwadzieścia trzy razy.

Niektórzy błędnie przypuszczają, że imię Jehowa stosuje się czasami do Jezusa. Dlatego cytujemy kilka z wielu wersetów Pisma Świętego dowodzących, że to imię należy wyłącznie do Jehowy, wielkiej Pierwszej Przyczyny wszystkich rzeczy: „A tak niech poznają, żeś ty, którego imię jest Pan [Jehovah], tyś sam Najwyższym nad wszystką ziemią” (Ps. 83:19).

„Ja Pan [Jehovah], toć jest imię moje, a chwały mojej nie dam innemu” (Iz. 42:8). Nie tylko imię Jehowa jest zastosowane do Najwyższej Istoty jako Jej wyłączne imię, lecz jako Jehowa jest pokazany, iż nie jest Synem, który jest w tym fragmencie przedstawiony jako wezwany przez Jehowę, ujęty przez Niego za rękę i strzeżony oraz dany przez Niego. Jehowa jest hebrajskim imieniem użytym w tym cytacie w miejscu, gdzie występuje tytuł „Pan” (Iz. 42:6—8).

Proroctwo Jeremiasza 23:6 poprawnie przetłumaczone wyraźnie rozróżnia między Bogiem Jehową i Chrystusem. Trynitarze całkowicie błędnie przetłumaczyli i błędnie zastosowali duże litery (w wersji angielskiej — przypis tłumacza) w tym wersecie, aby mu nadać znaczenie trynitarzkie. Poprawne tłumaczenie wykazuje, że Chrystus nie jest Jehową: „Toć jest imię jego, którym Pan [Jehovah] go [Chrystusa] zwać będzie: sprawiedliwość nasza”. Prosimy porównać ten fragment z 1 Kor. 1:30. W taki sposób jest On przez Jehowę mianowany Zbawicielem dla świata a nie samym Jehową. Zobacz dosłowny przekład doktora Younga, który, chociaż trynitarz, tłumaczy ten werset istotnie tak jak my.

Trynitarze źle tłumacząc Jer. 33:16 nie powtórzyli błędu z zastosowaniem dużych liter, ponieważ niewątpliwie bali się, że to sugerowałoby, iż również Kościół jest Jehową, co rzeczywiście czyni ich przekład, jeśli ich procedura zastosowana do Jer. 23:5, 6 byłaby tu dopuszczona do działania, jako analogiczna. Tutaj poprawnym tłumaczeniem jest: „Toć jest imię, którym Pan [Jehovah] ją nazwie: sprawiedliwość nasza”.

Trynitarze popełnili następujące pogwałcenia zasad gramatycznych prawie we wszystkich przekładach oddających te dwa bardzo podobne fragmenty: Przetłumaczyli orzeczenie w stronie czynnej, *nazwie*, oddając je w stronie biernej *będzie nazwany*; uczynili podmiot tego

orzeczenia użytego w stronie czynnej, Jehowę, dopełnieniem, a dopełnienie *go* uczynili podmiotem, *on* będzie nazwany. Trynitarzki błąd tak dalece zaślepił tłumaczy, że popchnął ich do naruszenia elementarnych zasad hebrajskiej składni!

Poprawny przekład Jer. 23:6 dowodzi, że Jezus nie jest Jehową, natomiast błędne tłumaczenie obu cytatów czyni Jezusa i Kościół Jehową, co według zasad trynitarzy zebraloby wszystkich razem w jedno! Jak jasno poprawny przekład Jer. 23:6 rozróżnia Jehowę i Chrystusa a Jer 33:16 rozróżnia Jehowę i Kościół! Zatem ten fragment potwierdza nasz punkt widzenia.

Ps. 110:1 również wykazuje, że Jezus nie jest Jehową: „Rzekł Pan [Jehoyah, po hebrajsku] Panu [adon, nie Jehovah, po hebrajsku] memu [Dawida]: Siądź po prawicy mojej, dokąd nie położę nieprzyjaciół twoich podnóżkiem nóg twoich”. Tutaj Jehowa i Jezus są jasno odróżnieni jeden od drugiego, Jehowa obiecuje wywyższyć Jezusa (Pana Dawidowego — Mat. 22:41—46; Żyd. 1:13) do funkcji swej prawej ręki podczas tysiącletniego królowania (Obj. 20:4, 6; Dan. 7:13, 14), gdy wszyscy nieprzyjaciele będą położeni pod nogi Jego (1 Kor. 15:25).

Iz. 6:1, 3, 5, 8, 11, 12 też traktuje o Jehowie i o naszym Panu Jezusie jako o istotach osobnych i różnych. W wersetach 1, 8, 11 nasz Pan Jezus jest określony hebrajskim słowem *adonai*, w przekładzie KJV i innych przetłumaczonym jako „Pan”, którego pierwsza litera jest duża, natomiast w wersetach 3, 5, 12 tetragramaton JHVH (Jehovah), jest słowem hebrajskim przetłumaczonym na słowo „Pan”, pisane w całości dużymi literami w KJV, RSV itd. Jehowa i Jezus są przedstawieni w ósmym wersecie przez słowo „nam” w zdaniu „kto nam pójdzie?” Jezus tutaj zapytuje: „Kogóż posłę? a kto nam pójdzie?” Ten fakt, że obaj, *JHVH* i *Adonai* są wymienieni w Iz. 6, pierwszy oznaczający Jehowę a ostatni Jezusa, dowodzi iż Jezus nie jest Jehową. Jezus jest Namiestnikiem Jehowy, Jego Przedstawicielem, nie samym Jehową. Mal. 3:1; Joz. 5:14 i liczne inne wersety Pisma Świętego potwierdzają ten sam fakt.

Zwróćmy ponadto uwagę na fakt, że Jezus jest Sługą Jehowy, nie samym Jehową (Iz. 42:1, 6, 19; 52:13; 53:11); że jest Ramieniem Jehowy, Przedstawicielem, nie samym Jehową (Iz. 53:1); że jest Synem Jehowy, nie samym Jehową (Ps. 89:28; 2:7, 12, porównajmy z Dz. Ap. 13:33; Żyd. 1:5; 5:5); że jest Aniołem, Jehowy, „*ten* anioł [posłaniec] Pański”, nie samym Jehową (1 Moj. 22:11, 15; 2 Moj. 3:2; 4 Moj. 22:22—27, 31, 32, 34, 35; Ps. 34:8; Mal. 3:1); że jest Towarzyszem Jehowy, nie samym Jehową (Zach. 13:7; Przep. 8:30).

Jezus nie jest *Wszchemocnym* Bogiem, chociaż jest bardzo mocnym, jest On — następny, tuż po Jehowie — najpotężniejszym z bogów (*elohim*). Trynitarze odwołują się do Ps. 45:7, 8, porównanych z Żyd. 1:8, 9 jako dowodu, iż Bóg Ojciec nazywa Jezusa *Wszchemogą*—

cym Bogiem. W cytowanych wersetach czytamy: „Stolica twoja, o Boże! na wieki wieków; laska sprawiedliwości jest laską królestwa twego. Umiłowałaś sprawiedliwość, a nienawidziłaś nieprawości; przetoż pomazał cię, o Boże! Bóg twój olejkami wesela nad uczestników twoich”. Jehowa zwraca się tutaj do Chrystusa jako boga, bardzo mocnego, jednak, jak pokazuje werset ósmy, Chrystus ma Jehowę za swego Boga, swego Potężnego, Wszchemocnego. To pokazuje, że Syn jest niższy od Ojca i nie jest Mu równy ani nie jest tą samą istotą.

W Ps. 45:7, 8 hebrajskie słowo *elohim* jest przetłumaczone jako „Bóg” we wszystkich trzech miejscach. Może się ono widocznie odnosić do Jehowy, jak w ostatniej części ósmego wersetu (zobacz również, na przykład, 5 Moj. 10:17), jednak może również być użyte w odniesieniu do innych mocnych aniołów i ludzi jak to już przedstawiliśmy (1 Moj. 32:30; Sędz. 13:21, 22; 2 Moj. 7:1; 12:12; 21:8; 22:8, 9, 28; Ps. 82:1). Strong wyjaśnia, że *elohim* oznacza, „bogów w zwykłym znaczeniu; w szczególnym sensie określa Najwyższego Boga; słowo to zastosowane okolicznościowo oznacza urzędników ze względu na należny im szacunek”.

JEZUS NIE JEST JEHOWĄ, OWYM WSZCHEMOGĄCYM

Większość trynitarzy wierzy, że Jehowa w Starym Testamencie jest Jezusem Chrystusem w Nowym Testamencie. Jednak następujące części Pisma Świętego powinny przekonać każdego uczciwego studenta Biblii, że Jehowa jest Bogiem Ojcem Nowego Testamentu a Jezus jest *Synem* Jehowy.

Łącznie z wierzeniem, że Jezus jest Jehową, występuje pogląd, iż Ojciec *też* jest Jehową i razem z Duchem Świętym ci trzej są *zupelnym* Jehową. Jednak ten związek, zamiast uformować trzech Bogów, daje w rezultacie dziwną kombinację jednego Boga. Jehowa jest *jedną* osobą a nie *trzema*.

„Słuchajże Izraelu: Jehovah, Bóg nasz, Jehovah jeden jest” (5 Moj. 6:4). Zgodnie z tym wersetem Jehowa jest jeden, nie trzech. Inne przekłady tego wersetu oddają nawet jaśniej myśl, iż Jehowa jest jedną osobą: „Jehovah nasz Bóg, Jehovah jest jeden”; „Jehovah jest naszym Bogiem, Jehovah jest jeden”; „Jehovah jest naszym Bogiem, Jehovah sam”. Zauważ też: „Ty, Jehovah sam, ty sam” (Neh. 9:6) i „A tak niech poznają, że ty, którego imię jest Jehovah, tyś sam Najwyższym nad wszystką ziemią” (Ps. 83:19). Przekład marginalny podaje: „A tak niech poznają że ty, którego imię jedynie jest Jehovah, jesteś Najwyższym nad wszystką ziemią”.

Pismo Święte pokazuje, że Ojciec jest Jehową. W Dz. Ap. 3:22, 23 Piotr cytuje z 5 Moj. 18:15, 19 i dowodzi, iż Chrystus jest „prorokiem jak Mojżesz”. Zacytujemy z 5 Moj. 18: 15—19 i umieścimy imię Chrystusa w nawiasach po każdym fragmencie cytatu odnoszącym się do „proroka jak Mojżesz”, aby wykazać

różnicę między Nim a Jehową: „Proroka [Chrystusa] z pośrodku ciebie, z braci twojej, jakom ja jest, wzbudzi tobie Jehovah, Bóg twój; onego [Chrystusa] słuchać będziecie ... Przetoz rzekł Jehovah do mnie ... Proroka [Chrystusa] im wzbudzę z pośrodku braci ich, jakoś ty jest, włożę [Jehovah] słowa moje w usta jego [Chrystusa] i opowiadać im będzie [Chrystus] wszystko, cokolwiek mu [Chrystusowi] rozkaże [Jehovah]. I ... ktobykolwiek nie był posłuszny słowom moim [Jehowy], które on [Chrystus] mówić będzie w imię moje [Jehowy], Ja tego szukać będę na nim”.

Z powyższego jasno wynika, że sam Jehowa nie będzie tym Prorokiem, który ma być wzbudzony; raczej, to właśnie Jehowa wzbudzi kogoś innego, podobnego do Mojżesza, który będzie rzecznikiem Jehowy. Słowa, które ten Prorok będzie mówił, będą słowami włożonymi w Jego usta przez Jehowę; Będzie mówił, co rozkaże Jehowa.

Mamy świadectwo samego Jezusa w dodatku do świadectwa Piotra, że Jezus jest „Prorokiem Jehowy” a nie Jehową. Jezus powiedział: „Jam przyszedł w imieniu Ojca mego” (Jana 5:43); „Bom ja z siebie samego nie mówił, ale ten, który mię posłał, Ojciec, on mi rozkazanie dał, cobym mówić i cobym powiadać miał. I wiem, że rozkazanie jego jest żywot wieczny; przetoż to, co ja wam mówię, jako mi powiedział Ojciec, tak mówię”. Zwróćmy uwagę na podobieństwo tych słów do słów podanych w 5 Moj. 18:18, 19.

JEZUS JEST POMAZANYM SYNEM JEHOWY

Ps. 2:2 mówi o pomazańcu Jehowy. Apostoł Piotr stosuje ten werset do Jezusa w Dz. Ap. 4:25—27. Zwróćmy uwagę na odróżnienie Jehowy i Jego Pomazańca; Słowo „pomazany” po grecku brzmi „Chrystus”.

Mamy bezpośrednie oświadczenie, że Jezus jest Synem Jehowy w Ps. 2:7: „Opowiem ten dekret: Pan [Jehovah] rzekł do mnie: Syn mój jesteś ty, Jam ciebie, dziś spłodził”. Apostoł Paweł stosuje ten werset do Jezusa w Dz. Ap. 13:33; Żyd. 1:5 i 5:5. Widocznym jest, iż Paweł wierzył, że Jezus i Jehowa są dwiema różnymi osobami.

W Ps. 16:10 Dawid mówi, „Bo nie zostawisz [Jehowa] duszy mojej w grobie [szeol], ani dopuścisz [Jehowa] świętemu twemu oglądać skażenia”. W dzień zesłania Ducha Świętego Piotr zastosował ten werset do Jezusa w Dz. Ap. 2:25—31. Ten, którego dusza została wzbudzona z szeolu-hadesu, który nie oglądał skażenia, nie był Jehową Bogiem, ale Jezusem, świętym Jehowy — patrz w. 31.

W Ps. 22:8, 9 czytamy: „Wszyscy, którzy mię widzą, szydzą ze mnie; wykrzywiają gębę, chwiejają głową, mówiąc: Spuścił się na Pana [Jehowę], niechże go wyrwie; niech go wybawi, ponieważ się w nim kocha”. Porównajmy to z Mat. 27:43. W wersecie 35 Mateusz stosuje Ps. 22:19 do Jezusa. Oczywistym jest, że

ukrzyżowanym był ten, który „ufał w Jehowie” a nie sam Jehowa.

W Ps. 110:4 znajduje się dalszy dowód, że Jehowa i Jezus nie są tą samą osobą: „Przysiągł Pan [Jehowa] a nie będzie tego żałował, mówiąc: Tyś jest kapłanem na wieki według porządku Melchizedekowego”. Kim jest „Tyś” z tego wersetu? Czy Jehowa jest własnym kapłanem? W Liście do Żydów czytamy, że Jezus jest Kapłanem Jehowy (Żyd. 5:5—10; 6:20; 7:21).

Liczne wersety Nowego Testamentu utożsamiają Jezusa z sprawiedliwym Sługą Jehowy wymienionym w Iz. 53 (zobacz Mat. 8:17; Mar. 15:28, ASV margines; porównaj Iz. 53:8, 9 z Dz. Ap. 8:30—35). Ponadto Jezus sam powiedział, że Iz. 53:11, 12 „... się ... musi ... wypełnić na *mnie*” (Łuk. 22:37). Ponieważ nasz Pan powiedział, iż jest Sługą Jehowy, dlatego zacytujemy z Iz. 53 i umieścimy imię Jezusa w nawiasach po każdym fragmencie stosującym się do Niego, aby jasno wykazać odróżnienie Jezusa od Jehowy:

„Wszystcyśmy jako owce zbłądzili, każdy na drogę swą obróciliśmy się, a Pan [Jehowa] włożył nań [Jezusa] nieprawość wszystkich nas ... Takci się Panu [Jehowie] upodobało zetrzeć go [Jezusa], i niemocą utraścić, aby położywszy [Jehowa] ofiarą za grzech duszę swą [Jego, Jezusa], ujrzał [Jezus] nasienie swoje, przedłużył [Jezus] dni swoich; a to co się podoba Panu [Jehowie] przez rękę jego {Jezusa} aby się szczęśliwie wykonało ... On sam [Jezus] grzech wielu odniósł, i za przestępców się modlił” (Iz. 53:6, 10, 12).

Mowa byłaby bez znaczenia, gdyby Jehowa i Sługa Jehowy byli tą samą osobą. Czy Jehowa stał [„zetrzeć”] siebie? Jeśli Jezus jest Jehową, to kto jest Sługą Jehowy, który „grzech wielu odniósł”? Jeśli Jezus jest Jehową, to kto „za przestępców się modlił”? Kto położył „ofiarą za grzech duszę swą [Jego]” — Ojciec czy Jego Syn, Jezus Chrystus?

Zgodnie z Ewangelią Mateusza 2:5, 8 Jezus urodził się w Betlejem wypełniając prorocтво Micheasza 5:2. Werset 4 mówi o tej samej osobie: „I stanie [mający urodzić się w Betlejem — Jezus] a paść (ich) będzie w sile Pańskiej [Jehowy], i w sławie imienia Pana [Jehowy], Boga swego”. Zgodnie z tym Jehowa jest Bogiem tego, który ma się narodzić w Betlejem, który ma być władcą Izraela. Kto się urodził w Betlejem — Ojciec czy Syn? Czy Jezus jest Bogiem Jezusa? Jezus powiedział, że Ojciec jest Jego Bogiem; *Jezus nigdy nie mówił, że jest Bogiem Ojca* (porównaj Mat. 27:46; Jana 17:3; 20:17; Efez. 1:17; Obj. 3:12).

W Ewangelii Łukasza 4:21 Jezus oświadczył, że wersety z Iz. 61:1, 2 (Łuk. 4:18, 19) wypełniły się w Nim. Po wpisaniu imienia Jezus w nawiasy umieszczone w odpowiednich miejscach: „Duch Panującego Pana [Jehowy] jest nade mną [Jezusem]; przeto mię [Jezusa] pomazał Pan [Jehowa], abym opowiadał Ewangelię cichym, posłał [Jehowa] mię [Jezusa], abym zawiązał rany tych, którzy są skruszonego, serca, abym zwiastował pojmanym wy-

zwolenie, a więźniom otworzenie ciemnicy”. Kto kogo pomazał? Czy Jezus pomazał siebie? Czy Jezus pomazał Ojca? Piotr oświadczył, że Ojciec pomazał Jezusa (Dz. Ap. 10:38) czyniąc Go przez to Pomazańcem lub Chrystusem. Ojciec, który jest Jehową, pomazał swego Syna Jezusa Chrystusa.

Dlatego Biblia uczy, że Jezus Chrystus nie jest Jehową Bogiem, lecz jest Synem Jehowy Boga. Jezus nigdy nie twierdził inaczej, nie czynili tego też Jego Apostołowie.

WEDŁUG WERSETÓW IZAJASZA JEZUS NIE JEST WSZECHMOGĄCYM

Trynitarze dowodzą, powołując się na Iz. 7:14 i Mat. 1:23, że Jezus jest Bogiem, ponieważ imię Emanuel nadane Jezusowi znaczy „Bóg z nami” a to dowodzi, iż Jezus jest Bogiem. *Lecz tak nie jest!* Nazwanie Jezusa Emanuelem nie znaczy, że On jest Jehową, lecz iż przez Niego Jehowa jest z rodzajem ludzkim, dostarczając w swej cudownej miłości Jezusa, ceny okupu na zbawienie dla całej ludzkości (1 Tym. 2:4—6; Żyd. 2:9; 1 Jana 2:2).

Trynitarze pośpiesznie wskazują na Iz. 9:6, gdzie Jezus jest nazwany „Bóg mocny, Ojciec wieczności”. Lepsze tłumaczenia na język angielski (patrz na przykład, ASV, NASB, Rotherham i Young) nie używają przedimka „the” (który wskazuje, że chodzi o Jehowę — przypis tłumacza) przed „Bóg mocny” i „Ojciec wieczności”. Oczywiście odnosi się to do Jezusa będącego bardzo mocnym bogiem (*elohim*) pod zwierzchnictwem Jehowy, lecz nie tak mocnym jak sam Jehowa, który jedynie jest *Wszechmocnym* Bogiem.

Tytuł Jezusa „Ojciec wieczności” został wyjaśniony wystarczająco w książce „*Pojednanie ...*” na stronach 160 i 161. Przedstawiono tam, w jaki sposób będzie On Odnowicielem czy Dawcą życia w wieku Tysiąclecia wobec tych ludzi, którzy w tym życiu nie mieli pełnej i kompletnej sposobności do zbawienia (zobacz nasz artykuł *Nadzieja dla nie zbawionych zmarłych*, Ter. Pr. Nr 192/193). Nasz Pan Jezus będzie im ojcem, gdy zostaną wzbudzeni od umarłych i odpowiednio zareagują. Wówczas będzie to czas przeznaczony na ich odrodzenie (Mat. 19:28; Łuk. 22:30) — regenerację z śmierci w procesie zmartwychwstania i restytucji (Dz. Ap. 3:19—21). Urząd Jezusa jako „Ojca wieczności” jest chwalebny. Jezus jednak nigdy nie przywłaszczył sobie tego tytułu ani tego, że jest Ojcem. Raczej wielokrotnie podkreślał, że jest Synem, którego Ojciec posłał a nie Ojcem (Jana 5:23, 24, 30, 36, 37; 6:38—40, 44 itd.).

Trynitarze posługując się Iz. 40:3 próbują dowieść, że Jezus jest Jehową. Czytamy w nim: „Głos wołającego na puszczy: Gotujcie drogę Pańską [Jehowy], prostą czyńcie na pustyni ścieżkę Boga naszego”. Proroctwo to zacytowane w Nowym Testamencie (Mat. 3:3) stosuje się do pracy Jana Chrzciciela przygotowującej Żydów na przyjęcie Chrystusa. Jednak przypominamy Czytelnikowi, że Jezus przyszedł u-

myślnie, aby czynić wolę Ojca jak to wyraził, „Mój ci jest pokarm, abym czynił wolę tego, który mię posłał, a dokonał sprawy jego” (Jana 4:34). Jezus był narzędziem Ojca w wypełnianiu Jego łaskawego planu. Dlatego Jan Chrzciciel przygotowując Żydów na przyjęcie Chrystusa, przygotowywał drogę do wypełnienia pracy Ojca.

Trynitarze traktują Iz. 40:10 jako pewny dowód, że Syn jest Jehową: „Oto panujący Pan [Jehowa] przyjdzie przeciwko mocnemu, a ramię jego panować będzie nad nim”. Widzimy tutaj, że tylko Ojciec jest nazwany Jehową; Jezus jest pokazany jako Jego „Ramię”. Podobnie w Iz. 53:1 Jezus jest nazwany „ramię Pańskie [Jehowy]”.

Trynitarze twierdzą, że Logos (Jezus w przedludzkiem stanie) przemawia w Iz. 43:10, 11, 13, lecz nie ma żadnej wskazówki potwierdzającej, że On to czynił. Poprawna interpretacja biblijna — *exegesis* — nie prowadzi do takich wniosków, ponieważ w tym tekście nie ma takiej myśli. Raczej musi być ona przypisywana temu tekstowi — *eisegesis*, co stanowi ulubiony zwyczaj błędzieli. Jest rzeczą oczywistą, że Jehowa jest mówcą w tych cytatach, jak to wynika z użycia tetragrammatonu (JHVH) w wersetach: 1, 3, 10, 11, 12, 15, 16, wskazanego przez słowo Pan napisane dużymi literami w KJV.

Zgodnie z tym w. 10, „Żem Ja jest, a że przede mną nie był stworzony Bóg, ani po mnie będzie”, stosuje się zupełnie do Jehowy i Jego wieczności, ponieważ On jest Jedynym Bogiem, który istniał wiecznie w przeszłości i który będzie istniał wiecznie przez całą przyszłość: „Od wieku aż na wieki tyś jest Bogiem” (Ps. 90:2).

Werset 11 mówi: „Ja, Jam jest Pan (Jehowa), a nie masz oprócz mnie zbawiciela”. Trynitarze wnioskuje błędnie: „Jezus oświadcza tutaj, iż jest i Bogiem i Zbawicielem a ponieważ tylko Jezus jest Odkupicielem i Zbawicielem, jest On więc Bogiem podobnie jak Jego Ojciec”. Jak już wykazaliśmy, Logos nie jest zupełnie tym, który czyni to oświadczenie. Poprawne nie jest również sformułowanie że „tylko Jezus jest Odkupicielem i Zbawicielem”, ponieważ (jak przedstawiono w książce *Pojednanie ...*, rozdział 2; zobacz też BS, 518) w *ostatecznym znaczeniu* Jehowa jest Odkupicielem i Zbawicielem (1 Tym. 2:3; 4:10), będąc Autorem wielkiego planu zbawienia i dostarczając Syna, aby był Zbawicielem wszystkich ludzi. Jednak to nie czyni Go i Jezusa tą samą osobą. Abraham, biorący syna swego Izaaka na górę Moria w celu ofiarowania go, przedstawiał Boga w Jego miłości ofiarującego swego jednorodzonego Syna, aby był odkupicielem człowieka. Jednak Abraham i Izaak nie byli tą samą osobą.

W wersecie 15 czytamy: „Jam jest Pan (Jehowa), Święty wasz, Stworzyciel Izraelowy, Król wasz”. Trynitarze komentują: „Ponieważ Jezus jest Stworzycielem a Biblia mówi, że Bóg stworzył wszystko, dlatego Jezus jest Bogiem jak jest Jego Ojciec”. Ponownie nie ma

tutaj wzmianki o Logosie, Jezusie w przedludzkiem stanie. Tekst mówi, że Jehowa jest „Stworzycielem Izraelowym”. Tak, Biblia oznajmia, że Bóg „stworzył wszystkie rzeczy” (Obj. 4:11; porównaj z 1 Moj. 1:1; 2:4). Lecz jak je stworzył? Czytamy o „Bogu, który wszystko stworzył przez Jezusa Chrystusa” (Efez. 3:9). Wszystkie rzeczy są z Ojca i przez Syna (1 Kor. 8:6). To jest jako Przedstawiciel Boga, Logos, jednorodzony Syn Boga (Jana 3:16), stworzył wszystkie rzeczy z wyjątkiem samego Boga (Jana 1:1—3; Kol. 1:15, 16),

Czy fakt, iż jedna osoba przekazuje pewne funkcje na rzecz drugiej osoby oznacza, że ta druga osoba jest tą samą osobą, która przekazuje? Oczywiście że nie! W potocznej rozmowie możemy powiedzieć, że pan A zbudował dom, chociaż on sam nie budował, nie podniósł nawet narzędzia przy budowie, lecz uczynił to przez budowniczego. Z pewnością posłużenie się budowniczym nie uczyniło go tą samą osobą, którą był budowniczy. Czy nie można tego zrozumieć?

W Iz. 44:6, 8 ponownie nie znajdujemy wskazówki, że Logos jest mówcą. Wersety 2, 6 pokazują, iż Jehowa jest mówcą i On mówi (6, 8): „Oprócz mnie nie masz Boga. Izali jest Bóg oprócz mnie? Nie masz zaiste skały; Ja o żadnej nie wiem”. Trynitarz błędnie wnioskuje: „Ponieważ Jezus, Logos, oświadczył iż nie ma Boga oprócz Niego a my wiemy, że Ojciec istnieje, zatem termin Bóg musi się odnosić do Bożej Rodziny a nie po prostu do Jednostki Duchowej i pojedynczej”. Rzeczywiście prawdą jest, iż nie ma żadnego najwyższego Boga oprócz Jehowy, Wszchemocnego, Wszchemogącego, Wszchwieźącego. On jest największym! Żaden inny bóg lub bogowie, bez względu na moc, jak zmartwychwstały Pan Jezus, który pod zwierzchnictwem Boga ma wszelki autorytet na niebie i na ziemi (Mat. 28:18), nie mógłby otrzymać Boskiego stanowiska najwyższej zwierzchności (5 Moj. 5:7; 10:17; Ps. 83:19; 97:9; Iz. 42:8; 45:6, 14, 18, 21, 22; 48:11). A istnieją też liczni inni bogowie (potężni) mniej mocni od Jezusa (1 Kor. 8:5; Ps. 82:1, 6).

W Iz. 48:16 czytamy: „Nie mówiłem od początku w skrytości; ale od onegoż czasu, którego się to działo, tamem był. A teraz panujący Pan posłał mię i duch jego”. Trynitarze twierdzą: „Ponieważ »panujący Pan« i »mię« odnosi się do Ojca i Jezusa, wyrażenie »duch jego« musi być trzecią osobą Istoty Boskiej Rodziny”.

Rozumowanie to ponownie nie jest poprawne i przesłanka jest błędna. „Panujący Pan” oczywiście odnosi się do Jehowy, lecz nic tu nie wskazuje ani mówi, że „mię” odnosi się do Jezusa. Jedynie przez przypisanie tego temu cytatawi można Go znaleźć. Nie możemy stracić z oczu faktu, że ten fragment jest częścią proroctwa Izajasza. Chociaż Izajasz niekiedy wskazuje i odnosi się prorocznie do Jezusa (jak w Iz. 53), tutaj jednak jest on a nie Jezus tym, który w tym proroctwie mówi za siebie i za Jehowę. Niekiedy w proroctwie Jehowa

mówi bezpośrednio przez Izajasza, jak w wersecie 17, lecz w innych przypadkach Izajasz mówi od siebie jak w wersecie 16. Od początku swego prorokowania nie mówił „w skrytości”, lecz otwarcie, publicznie i od początku swego prorokowania zawsze „tam był”, gotowy do mówienia na polecenie Jehowy (porównaj z 6:8).

Trynitarze żądają, abyśmy wierzyli, iż Jezus musi być Jehową, ponieważ jest naszym wielkim nauczycielem, jak o tym czytamy w Iz. 54:13, „A wszyscy synowie twoi będą wyuczeni od Pana [Jehowy], i obfitość pokoju będą mieli synowie twoi”. Jednak Jezus sarn twierdził, iż jest jedynie przedstawicielem Ojca, mówiąc: „Nauka moja nie jest ci moja, ale tego, który mię posłał. Jeśliby kto chciał czynić wolę jego, ten będzie umiał rozeznaczyć, jeżeli ta nauka jest z Boga, czyli ja sam od siebie mówię ... Przetoż to, co ja wam mówię, jako mi powiedział Ojciec, tak mówię ... Albowiem słowa, któreś mi dał, dałem im” (Jana 7:16, 17; 12:50; 17:8).

Wszystkie rzeczy są od („z którego”) Ojca i przez Syna (1 Kor. 8:6). Nie mamy trudności w wyrażaniu uznania Synowi i Ojcu za dzieło stworzenia (Jana 1:3; Iz. 40:28), ponieważ Paweł wyjaśnia, że Syn, jak zawsze, był czcigodnym przedstawicielem Ojca: „Bóg ... W te dni ostateczne mówił nam przez Syna swego, którego postanowił dziedzicem wszystkich rzeczy, przez którego i wieki uczynił” (Żyd. 1:1; 2).

JEZUS POTĘŻNYM PRZEDSTAWICIELEM JEHOWY

„Bo choć są, którzy bogami nabywani bywają i na niebie i na ziemi: (jakoż jest wiele bogów i wiele panów) Ale my mamy jednego Boga Ojca, z którego wszystko, a my w nim; i jednego Pana Jezusa Chrystusa, przez którego wszystko a my przezeń” (1 Kor. 8:5, 6).

Apostoł Paweł przedstawia tutaj sprawę bardzo jasno. Wierzmy w to dokładnie: wszystkie rzeczy są od Ojca — Jehowy: On jest Pierwszą Przyczyną wszystkich rzeczy i wszystkie rzeczy są przez lub za pośrednictwem narzędzia, którym jest Pan Jezus. Jezus był Przedstawicielem Jehowy we wszystkich rzeczach: „Wszystkie rzeczy przez nie się stały, a bez niego nic się nie stało, co się stało” (Jana 1:3). On jest „obrazem Boga niewidzialnego i pierworodny wszystkich rzeczy stworzonych. Albowiem przezeń stworzone są wszystkie rzeczy, które są na niebie i na ziemi, widzialne i niewidzialne ... wszystko przezeń i dla niego stworzone jest. A on jest przed wszystkimi, i wszystko w nim stoi” (Kol. 1:15—17). „Bóg, który wszystko stworzył przez Jezusa Chrystusa” (Efez. 3:9). Ponownie Apostoł oświadcza, iż jest „Jeden Bóg i Ojciec wszystkich, który jest nade wszystko” (Efez, 4:6).

Jezus dał takie samo świadectwo. Twierdził, iż nie był Ojcem, lecz Synem Ojca, posłusznym synem (Jana 9:35—37; 10:36—38), który nie czynił swojej woli, lecz wolę swego Ojca. Powiedział: „Mój ci jest pokarm, abym czynił

wolę tego, który mię posłał, a dokonał sprawy jego” (Jana 4:34). „Nie może Syn sam od siebie nic czynić”; „Nie mogąc ja sam od siebie nic czynić ... Nie iżbym czynił wolę moje, ale wolę onego, który mię posłał” (Jana 5:19, 30; 6:38)

Jezus powiedział, „Wy mię nazywacie nauczycielem i Panem, a dobrze mówicie; bomci jest nim” (Jana 13:13) i jeszcze, „I nikogo nie zówcie ojcem waszym na ziemi; albowiem jeden jest Ojciec wasz, który jest w niebiesiech” (Mat. 23:9). A po swym zmartwychwstaniu nazywał jeszcze Boga swoim Ojcem i naszym Ojcem: „Wstępuję do Ojca mego i Ojca waszego, i do Boga mego i Boga waszego” (Jana 20:17). To jest „Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa”, który przez Chrystusa „odrodził nas [Kościoł]” (1 Piotra 1:3).

PATRZENIE „NA MIĘ, KTÓREGO PKZEBODLI”

Zach, 12:10 jest werselem, na którym głównie opierają się trynitarze, aby udowodnić iż imię Jehowa należy do Jezusa. Jehowa mówi: „I wyleję na dom Dawidowy, i na obywateli Jeruzalemskich Ducha łaski i modlitw, a patrzeć będą na mię, którego przebodli; i płakać będą nad nim płaczem, jako nad jednorodzonym; gorzko, mówię, płakać będą nad nim, jako gorzko płaczą nad pierworodnym”.

Ponieważ Jehowa odnosi się do Mesjasza, który był przebity i określony zaimkiem „mię”, trynitarze cytują po prostu Obj.1:7 i traktują swój dowód jako kompletny. Jednak myślący czytelnik od razu zauważy niezgodność: mówca w tym wersecie mówi o Mesjaszu używając zaimków „mię” i „nim” w tym samym zdaniu. Oczywiście błąd wkraść się do tego tekstu. Pewna liczba dawnych rękopisów daje bardziej zgodny tekst w ten sposób: „patrzeć będą na niego, którego przebodli; i płakać będą nad nim płaczem, jako nad jednorodzonym; gorzko, mówię, płakać będą nad nim” (zobacz ASV, przypis u dołu). Tak poprawiony tekst stanowczo nie naucza, że Mesjasz jest Jehową.

Kiedykolwiek Pismo Święte podaje słowo „Bóg” w znaczeniu Najwyższego Bóstwa, odnosi się ono jedynie do Ojca, jak już o tym wzmiankowano. Dlatego Jezus w modlitwie nazywa swego Ojca „samym prawdziwym Bogiem”, pomijając siebie (Jana 17:3). Biblia rzeczywiście odnosi się do Ojca Niebieskiego jako Jezusowego Boga (Jana 20:17). Apostoł Paweł, przeciwstawiając chrześcijańskie stanowisko pogańskiemu czczeniu licznych bogów, oświadcza: „Ale my mamy jednego Boga Ojca”, przypisując jednak Jezusowi niższe stanowisko w panowaniu (1 Kor. 8:6). Nasz Pan Jezus jest niższym od Ojca i wiecznie Mu poddanym, pomimo Jego obecnego bardzo wysokiego stanowiska w wywyższeniu i Boskiej łasce, jak to Paweł wyraźnie oświadcza: „A chcę, abyście wiedzieli, iż każdego męża głową jest Chrystus, a głową niewiasty mąż; a głową Chrystusową Bóg” (1 Kor. 11:3).

„A potem będzie koniec, gdy odda [Chrystus] królestwo Bogu i Ojcu. ... A gdy mówi, że

mu [Synowi] wszystkie rzeczy poddane są, jawna jest, iż oprócz tego [Ojca], który mu poddał wszystkie rzeczy. A gdy mu [Synowi], wszystkie rzeczy poddane będą, tedyć też i sam Syn będzie poddany temu [Ojcu], który mu [Synowi] poddał wszystkie rzeczy, aby był Bóg [Ojciec] wszystkim we wszystkich” (1 Kor. 15:24, 27, 28).

Oczywiście nie zaprzeczamy, lecz cieszymy się mogąc potwierdzić, iż Jezus Chrystus jest wielce wywyższoną Boską istotą, godną naszej czci i adoracji. Nazwa „Bóg” może być właściwie Mu przypisywana. Jednak nawet, gdy Pismo Święte odnosi się do Jezusa jako „Boga”, czyni to w kontekście Jego niższości odróżniającej Go od Ojca. Zarazem zwróćmy uwagę na to, że po prostu nie Jezus jako człowiek, lecz Jezus będący „Bogiem” jest pokazany jako podwładny (Żyd. 1:1—9).

Trynitarze często dowodzą, iż, ponieważ Pismo Święte mówi o Jezusie jako Bogu, Ojciec i Syn są tym samym Bogiem. Ten argument całkowicie ignoruje użytek, jaki język grecki i hebrajski robi ze słów przetłumaczonych „bóg”.

Słowo „bóg” w Starym Testamencie jest, jak już wykazano, często tłumaczone z hebrajskiego słowa *elohim*. Słowo „bóg” w Nowym Testamencie jest najczęściej tłumaczone z odpowiedniego słowa *theos*. Wystarczy tu powiedzieć, że *theos*, podobnie jak *elohim*, nie zawsze stosuje się do Najwyższego Bóstwa, lecz również do innych potężnych istot. Szatan, na przykład, jest nazwany *theos* w 2 Kor. 4:4: „W których bóg [*theos*] świata tego oślepił zmysły, to jest w niewiernych”. To samo słowo jest użyte w odniesieniu do Heroda w Dz. Ap. 12:22, gdzie czytamy, iż lud Sydonu i Tyru wołał: „Głos Boży [*theos*] a nie człowieczy”. Z pewnością mówiąc to nie myśleli, że Herod jest najwyższym Bogiem.

Czy w jakimś określonym wypadku słowo *theos* w Nowym Testamencie oznacza Ojca czy Syna, pozostaje do ustalenia przez czytelnika na podstawie kontekstu i budowy zdania wskazujących, do której osoby ono się odnosi.

„POCZĄTEK STWORZENIA BOŻEGO”

W Objawieniu 3:14 Jezus jest opisany jako „świadek on wierny i prawdziwy, *początek* stworzenia Bożego”. Werset ten bezpośrednio odrzuca doktrynę o Trójcy i jasno wykazuje, że Jezus *miał początek*, nie był współwieczny z Ojcem w wiecznej przeszłości, chociaż na zawsze będzie istniał w przyszłości. Trynitarze próbują usunąć z drogi siłę tego argumentu dowodząc, że powinno się czytać „*początkujący*” zamiast „*początek*”, lecz greckie słowo *arche* wyraźnie znaczy „*początek*”, jak dowodzą greckie leksykony: Liddell and Scott jasno określa *arche* jako „w punkcie czasu, zaczynać, *stanowiąc początek*”, Thayer — „*początek, osoba lub rzecz, która rozpoczyna się, pierwsza osoba czy rzecz w szeregu, przewodnik*”. Konkordancje Younga i Stronga oddają je jako „*początek*”.

Trynitarze twierdzą też, że *arche* może być przetłumaczone jako „źródło” lub „sprawca” i że Jezus jest Źródłem lub Sprawcą Boskiego stworzenia a nie, iż został zapoczątkowany przez Ojca. Lecz jest jasne na podstawie 1 Kor. 8:6, że Ojciec a nie Syn jest oryginalnym Sprawcą stworzenia Bożego. Jezus był pierwszym, i jedynym bezpośrednim stworzeniem; wszystkie późniejsze akty stworzenia były dokonane przez Syna (Jana 1:3).

W Przypowieściach Salomonowych 8:22—31 symboliczna Mądrość (porównaj z 1 Kor. 1:30) przedstawia Jezusa, którego Jehowa „*miał*”. Hebrajskie słowo *qanah*, przetłumaczone „*miał*” w rzeczywistości znaczy „*stworzył*”. Gesenius podaje jako pierwotne znaczenie *qanah*: „*dostać, uzyskać, otrzymać, nabyć*”. Davies podaje następujące znaczenia: „*uformować lub zrobić, dostać lub nabyć, uzyskać lub kupić*”. Strong określa *qanah*: „*wybudować, to znaczy stworzyć; przez rozszerzenie nabyć, szczególnie w drodze kupna*”.

Dlatego słowo *qanah* w Przyp. 8:22 może właściwie być przetłumaczone „*stworzył*” zamiast „*miał*”. W ten sposób Przyp. 8:22 zgadza się zupełnie z Obj. 3:14; Kol. 1:15 itd., co jasno pokazuje, iż Jezus nie istniał wiecznie, lecz był „*początkiem stworzenia Bożego*”. Inaczej, *qanah* może być w znaczeniu „*nabyty*” w Przyp. 8:22, 23; tekst ten mógłby być czytany: „*Pan mię miał [nabył] przy [jako] początki [początek] drogi [twórczej] swej, przed sprawami swymi, przed wszystkimi czasy. Przed wieki [od początku długiej, nieokreślonej epoki, hebr., olam] jestem zrzadzona [stworzona] przed początkiem, pierwszej niż była ziemia*”.

Hebrajskie słowo *resheth* przetłumaczone zostało początek w związku ze stworzeniem nieba i ziemi (1 Moj. 1:1) i Logosa przed stworzeniem nieba i ziemi (Przyp. 8:22). Greckie słowo *arche* przetłumaczono *początek* w związku ze stworzeniem obecnego świata (Żyd. 1:10), Logosa (Jana 1:1, 2) i Kościoła jako Boskiego nowego stworzenia (2 Tes. 2:13). Żadne z tych słów nie oznacza *wieczności*, co niektórzy próbują przypisać werseom Przyp. 8:22; Jana 1:1, 2; Kol. 1:18.

Resheth znaczy początek, lecz nigdy nie oznacza *wieczności* — przeciągu czasu przed pierwszym początkiem — co jest widoczne z następujących wersetów: 5 Moj. 11:12; 21:17; Ijoba 8:7; 42:12; Ps. 111:10; Przyp. 1:7; 17:14; Kaz. 7:8; Iz. 46:10; Jer. 26:1; 28:1; Mich. 1:13. *Arche* znaczy początek, lecz nigdy nie oznacza *wieczności* — przeciągu czasu przed pierwszym początkiem — na co wskazują następujące wersety: Mat. 19:4, 8; 24:8, 21; Mar. 1:1; Łuk. 1:2; Jana 2:11; 6:64; 8:25, 44; 16:4; Dz. Ap. 11:15; Filip. 4:15; Żyd. 1:10; 3:14; 7:3; 2 Piotra 3:4; 1 Jana 1:1; 2:7, 13, 14, 24; 3:8, 11; 2 Jana 5, 6; Obj. 3:14.

Dlatego rozumiemy, że następujące wersety przedstawiają pięć różnych początków Boskiego dzieła stworzenia: 1 Moj. 1:1; Przyp. 8:22; Jana 1:1, 2; Kol. 1:18 i 2 Tes. 2:13. Pierwszy z nich (Jana 1:1, 2) jako punkt czasowy jest początkiem, w którym, zanim stało się istotą

ludzką, Słowo — Logos — zostało stworzone jako pierwsze ze wszystkich stworzeń Boga (Przyp. 8:22; Kol. 1:15; Obj. 3:14; 21:6; 22:13). Drugi jest początkiem, w którym zostały stworzone różne stany duchowych istot, różniące się od Słowa, zanim stało się ono istotą ludzką (Kol. 1:16; Ijoba 38:7, porównaj z wersetami 4—11; Ezech. 28:11—15; Iz. 14:12). Trzeci (1 Moj. 1:1) jest początkiem, w którym zostały stworzone niebo i ziemia — *przed* sześcioma dniami stworzenia przeznaczonymi do uporządkowania ziemi w przystosowaniu jej do zamieszkania przez zwierzęta i ludzi. Czwarty (Kol. 1:18) jest trzyipółletnim okresem, podczas którego Jezus podlegał stworzeniu jako Boska istota — pierwszy etap wieku Ewangelii, od Jordanu do otwartego grobu w ogrodzie (Dz. Ap. 13:33—37; Żyd. 1:3—5; Obj. 1:5). A piątym (2 Tes. 2:13) jest okres od zesłania Ducha Świętego, 33 roku n.e., do końca żniwa żydowskiego, 69 roku n.e., podczas którego Bóg zaczął stwarzanie Ciała Chrystusowego, nowego stworzenia jako Kościoła (2 Kor. 5:17; Gal. 8:15; Efez. 2:10, 15; 4:24; Kol. 3:10; Jak. 1:18).

Zgodnie z powyższym, słowa *arche* i *resheth*, zastosowane do stworzenia, odnoszą się do momentów początkowych nowych i różnych okresów twórczych i, oczywiście, nie oznaczają *wieczności*. Dlatego słowa te zostały użyte, nie do oznaczenia *wieczności*, lecz do wskazania punktów wyjściowych różnych okresów twórczych dla odmiennych stworzeń Boga.

DOKŁADNE ZBADANIE EWANGELII JANA 1:1, 2

Rozważmy obecnie Ewangelię Jana 1:1, 2, gdzie grecki przedimek określony użyty jest dwukrotnie do odróżnienia Ojca jako Boga od Syna, który jest również nazywany bogiem. [Obecność lub brak wspomnianego przedimka, który nie występuje w języku polskim, może być zaznaczona w pisowni wyrazu: wyraz *theos* poprzedzony przedimkiem oddając jako „Bóg” — pierwsza litera duża; wyraz *theos* bez przedimka — jako „bóg” pisane małą literą. W polskich tłumaczeniach Biblii nie ukazano tego rozróżnienia. Język angielski dysponujący przedimkami określonymi i nieokreślonymi pozwala również na uwydatnienie tego rozróżnienia. Tam, gdzie w języku greckim pojawia się przedimek określony, pojawia się on też w angielskim, np. „the God”; gdy w języku greckim go nie ma, w angielskim nie ma go także lub pojawia się przedimek nieokreślony, np. „god” lub „a god” — przypis tłumacza]. Z tego wyraźnie widać, że dwie osoby, obie określone słowem *theos* — Wszechmocny Ojciec („the God”) i bardzo mocny, lecz nie wszechmocny Syn („god” lub „a god”) — są różnymi istotami, które nie są sobie równe. Gdyby były równe, to dlaczego również Syna nie nazwać Bogiem (duża litera, *the God*)? Abbot w *The Pictorial Bible* podaje w notatce u dołu dotyczącej Jana 1:1, 2: „Ten bardzo osobliwy język ustala niewątpliwie w jednym zdaniu tożsamość między istnieniem zwanym Sło-

wem i najwyższym Jehową; a w innym [zdaniu] podobnie jasno zaznacza przeciwieństwo, odróżnienie, między nimi”.

Prawdą jest, że język grecki nie posiada przedimka nieokreślonego [„a” w języku angielskim]. Jednak przedimek nieokreślony jest zawarty w znaczeniu kontekstu [i dlatego musi występować w przekładzie angielskim]. Benjamin Wilson (1817—1900), wybitny bezwyznaniowy kaznodzieja i uczyony biblista, daje poprawny przekład tych wersetów w swoim tłumaczeniu *Emphatic Diaglott* (1864):

INTERLINEAR TRANSLATION	ENGLISH TRANSLATION
¹ Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος in a beginning was the word, and the word ἦν, πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. was with the God, and a god was the word.	1 In the beginning was the the Logos, and the Logos was with the God, and the Logos was God.
² Ὁ θεὸς ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. This was in a beginning with the God.	2 This was in the beginning with the God.

Zwróćmy uwagę na rozróżnienie (GOD-Bóg/ God-bóg) w jego angielskim tłumaczeniu między słowem GOD-Bóg (Jehowa) a słowem LOGOS (Jezus); ta forma podkreślenia różnicy wiąże się z użyciem lub pominięciem przedimka określonego [odpowiednika angielskiego *the*] w greckim tekście [zobacz tekst między wierszowy] i stawia przez kontrast Jehowę wyżej a Jezusa niżej (więcej na temat Wilsona i *Diaglottu* w BS nr 475).

Rzeczywiście niewielu trynitarzy przyjmuje i podkreśla pogląd E. C. Colwella, iż przedimek określony zwykle nie występuje, jeśli określony rzeczownik w greckim Nowym Testamencie poprzedza czasownik, lecz jeśli rzeczownik następuje po czasowniku, przedimek jest użyty. Reguła ta chociaż nie przekonywująca, po prostu stawia całą kwestię nierozstrzygniętą. Według reguły Colwella tłumaczenia angielskiego należy dokonywać zgodnie z wcześniej powziętym osądem, który tłumacz wnosi do tekstu, ponieważ nie można gramatycznie ustalić czy rzeczownik jest, czy nie jest określony. Dlatego, jeśli ktoś wierzy, iż słowo *theos* w zdaniu: „a Bogiem bogiem] było ono Słowo”, jest określone (odnosi się do Jehowy), przetłumaczy te słowa, „a Bogiem [po angielsku GOD] było ono Słowo” lub „a Bogiem [po angielsku the God] było ono Słowo”. Lecz jeśli wierzy, iż rzeczownik jest nieokreślony, przetłumaczy to zdanie, „a bogiem [po angielsku „a god” — z przedimkiem nieokreślonym „a” i z małą literą „g”] było ono Słowo”. O wyższości przekładu, „a bogiem było ono Słowo” decyduje fakt, iż ten fragment jest zgodny z kontekstem.

W sprzeczność wpada ten, kto tłumaczy ten werset metodą trynitarą, ponieważ jak Słowo może być „u Boga”, jeśli ono jest Bogiem, u którego Ono jest? Kontekst Ewangelii Jana 1, zgodny z resztą Biblii, pokazuje jasno, iż Słowo było „bogiem” [„a god”] a nie „Bogiem” [„the God”].

Nowy Testament jest pisany greką, zwaną *koiné*. *Koiné* znaczy „powszechny”, „zwykły”

i dlatego jest terminem używanym do określenia języka prostego ludu w świecie grecko-rzymskim. *Koine* był językiem potocznym codziennego życia, stosowanym w miastach, porozumieniach handlowych, podaniach i prywatnych listach w czasach Nowego Testamentu. Był to język ulicy i dlatego wielce się różnił od wygładzonej greki wykształconych pisarzy, którzy w różny sposób kopiowali attycką prozę pochodzącą sprzed czterech stuleci.

Dlatego greka Nowego Testamentu nie stosuje się w sposób doskonały do klasycznych reguł gramatycznych. Zasady gramatyczne stosuje się w potocznej mowie, lecz nie są one przestrzegane w doskonały sposób. Nie można spodziewać się, aby tekst grecki Nowego Testamentu dostarczył niezmiennych reguł gramatycznych, podobnie jak listy urzędników lub, na przykład, żołnierzy w naszych czasach mogły być materiałem informującym o dokładnych zasadach stosowania przedimków nieokreślonych. Dlatego Walter Bauer sugerował, iż jest niemożliwe, aby ustalić wiążące reguły użycia w grece przedimków (Gieben, *Griechisch — Deutsches Worterbuch Zum Neuen Testament*, 1928). Język Nowego Testamentu jest fleksyjny i wzniosły, gramatycznie nieprecyzyjny. Nie był pisany dla „mądrych według świata”, lecz dla „cichych”.

DOKŁADNE ZBADANIE REGUŁY COLWELLA

Tak zwana „reguła” Colwella nie jest zasadą gramatyczną greki „*koine*”, lecz po prostu wynikiem obserwacji pewnych cech charakterystycznych języka Nowego Testamentu — zawiera on, zdaniem wielu trynitarzy, wiele wyjątków. N. Turner (trynitarz) w ten sposób streszcza casus Colwella:

„W liczeniu Colwella, które jest nieco arbitralne, tylko 15 rzeczowników z przedimkami, stanowiących dopełnienie orzeczenia, poprzedza czasownik, natomiast 239 następuje po nim i tylko 40 rzeczowników bez przedimków, stanowiących dopełnienie orzeczenia, występuje po czasowniku, natomiast 99 poprzedza go. Rozsądna selekcja spośród różnych manuskryptów pozwala na wyeliminowanie niektórych wyjątków z kanonu Colwella, lecz nie wszystkich. Tak więc w żadnym razie nie jest to kanon absolutny, chociaż może odzwierciedlać ogólną tendencję. Ponadto pomija zdania względne czy rzeczowniki własne i znaczną grupę rzeczowników »jakościowych« jak w zdaniu *ho theos agape estin* (»Bóg jest miłość«; 1 Jana 4:8). Ponadto, Colwell pierwszy przyznaje, iż w jego metodzie liczenia brak obiektywności, ponieważ, jak sam wyznaje, włącza do swych orzeczników bez przedimków jedynie rzeczowniki określone, których stopień określenia jest niezmiernie trudno ocenić”. W notatce u dołu N. Turner dodaje: „Paweł jest najbardziej znamienym gwałcicielem reguły Colwella” (*A Grammar of New Testament Greek*, tom 3, str. 184). Jak dalece spostrzeżenia Colwella mogą być

zastosowane zależy od szczególnego uwzględnienia biblijnego zrozumienia interpretacji kontekstu, ponieważ nie ma w nich jasno sformułowanej obiektywnej metody do poznania czy rzeczownik jest określony, czy nieokreślony. Colwell twierdzi, iż słowo *theos* użyte bez przedimka w Ewangelii Jana 1:1 jest rzeczownikiem określonym, ponieważ rzeczownik określony *theos* jest zastosowany do Jezusa w Jana 20:28. Jednak z tego nie wynika, aby dlatego każde użycie wyrazu *theos* w odniesieniu do Jezusa musiało być określone.

Mianownik orzekający może być użyty do zidentyfikowania podmiotu czy pokazania jakiejś cechy podmiotu. Wyznanie rzezańca (Dz. Ap. 8:37), „Wierzę, iż Jezus Chrystus jest Syn Boży”, identyfikuje podmiot. Oświadczenie, „Bóg jest miłość” (1 Jana 4:8), określa podmiot. Gdyby słowo *theos* bez przedimka występujące w Ewangelii Jana 1:1 było uznane jako określające podmiot, wówczas zdanie zawierające je mogłoby być przetłumaczone: „a podobne do Boga było ono Słowo”. Zgodnie z tym czytamy, iż Chrystus był „wyobrażeniem Bożym” (2 Kor. 4:4). W innych częściach Pisma Świętego jest jasno udowodnione, że to podobieństwo nie rozciąga się na dokładną tożsamość natury czy istoty.

Wielu trynitarzy, nawet po opublikowaniu reguły Colwella, kontynuowało raczej podkreślanie z naciskiem jakościowej interpretacji Ewangelii Jana 1:1 poświęcając mniej uwagi rozważaniu słowa *theos* bez przedimka w znaczeniu określonym jak to czynił Colwell. Albowiem jeśli rzeczownik jest określony, zdanie powinno się tłumaczyć, „a Bogiem (the God) było ono Słowo”. Ponieważ jednak Ojciec jest Bogiem (the God), przekład powyższy implikowałby, iż Słowo jest Ojcem, co byłoby absurdem nawet dla większości trynitarzy. Dlatego, aby uniknąć pułapki, odróżniają się od Colwella i interpretują rzeczownik „bóg” („god”) jako kwalitatywny. Tak więc ponownie znaczenie wersetu zawisło od czyjejś interpretacji kontekstu. Następujący fragment pochodzi z tekstu Williama Barclaya, dotyczy Ewangelii Jana 1:1 i jest przykładem takiego kwalitatywnego zastosowania, praktykowanego przez trynitarzy (William Barclay, *The Gospel of John*, tom 1, str. 17):

„Ostatecznie Jan mówi, że Słowo było Bogiem („God”). Nie ma wątpliwości, iż jest to dla nas mowa trudna do zrozumienia i to dlatego trudna, że greka, w której Jan pisał, miała różne sposoby na wyrażenie myśli i to odmienne od stosowanych w języku angielskim. Język grecki prawie zawsze używa rzeczownika z przedimkiem określonym. Po grecku Bóg jest *theos* a rodzajnikiem określonym jest *ho*. W języku tym nie występuje po prostu *theos*, lecz *ho theos*. Natomiast w przypadku braku przedimka określonego przy rzeczowniku, wówczas rzeczownik ten staje się bardziej podobny znaczeniowo do przymiotnika i opisuje charakter, cechę owej osoby ... Gdy Jan powiedział, iż Bogiem („God”) było ono Słowo, nie mówił, że Je-

zus jest tożsamym z Bogiem; on mówił, iż Jezus jest doskonale takim jak Bóg w umyśle, sercu, istocie, tak że w Jezusie doskonale widzimy jakim jest Bóg”.

Poniżej podajemy częściową listę nazwisk trynitarzy cieszących się autorytetem w dziedzinie nowotestamentowej greki, którzy pisali przed i po opublikowaniu reguły Colwella: William Barclay, Martin Vincent, J. P. Lange, Robert Young, Brooke Foss Westcott, Kenneth Wuest, George Turner, Julius Mantey, H. E. Dana, Richard Moulton, James Moffatt.

„PIERWORODNY WSZYSTKICH RZECZY STWORZONYCH”

Powyżej cytowaliśmy Kol. 1:15—17, lecz nie wypukliliśmy oświadczenia zapisanego w 15 wersecie, iż Jezus jest „pierworodny [po grecku, *prototokos*] wszystkich rzeczy stworzonych [*wszelkiego stworzenia, ASV*]”. Mamy tu ponownie odparcie błędu Trójcy, który twierdzi, iż Jezus był współwiecznym z Ojcem. Dla myślących ludzi jest to jasne, iż pierworodny w jakiejś rodzinie pierwszy przychodzi na świat rozpoczynając życie a powyższy werset wskazuje, że Jezus był pierworodnym, pierwszym, który pojawił się i rozpoczął egzystencję w wielkiej oraz licznej rodzinie Jehowy, w „wszelkim stworzeniu”. Bóg przez Niego (1 Kor. 8:6) stworzył niebo i ziemię (1 Moj. 1:1) i wszystkie inne rzeczy, które „się stały” (Jana 1:3).

Trynitarze wiją się na różne sposoby, aby ująć przed jasną logiką wyrażoną w Kol. 1:15. Na przykład, twierdzą, iż termin „pierworodny” wskazuje tutaj jedynie pierwszeństwo raczej w stanowisku niż w czasie. Ale to nie zgadza się z kontekstem. Werset 18 porównuje Chrystusa z Kościołem i nazywa Go „pierworodnym z umarłych”. Chrystus w swym zmartwychwstaniu był pod względem czasu pierwszym, który miał narodzić się z umarłych. Powtórzenie słowa „pierworodny” w wersecie 15 i 18 ujawnia, iż Apostoł Paweł czyni bezpośredni paralelizm pomiędzy stosunkiem Chrystusa do wszelkiego stworzenia w wersecie 15 i do Kościoła w wersecie 18. Jeśli „pierworodny z umarłych” oznacza pierwszego narodzonego z umarłych i pierwszeństwo wśród wszystkich zmartwychwstałych, wówczas „pierworodny wszelkiego stworzenia” oznacza pierwszego stworzonego jak również pierwszeństwo wśród wszelkiego stworzenia. Dążenie do wyjaśnienia tego wersetu, jako znaczącego „pierworodny przed wszelkim stworzeniem” stanowi nieuzasadnione manipulowanie tekstem. Słowo „przed” po prostu nie znajduje się w tym wersecie. Zmienia się więc fakty przystosowując je do teorii.

JEZUS „JEDNORODZONY SYN” BOGA

Wyrażenie „jednorodzony Syn” (Jana 1:18; 3: 16, 18; 1 Jana 4:9) w sposób jasny odrzuca błąd trynitarzy, iż Jezus był współwiecznym z Ojcem. Same słowa ojciec i syn pokazują to. Ojcem jest ten, kto daje początek życia synowi, *życiodawca*, natomiast synem jest *życcio-*

biorca ten, którego życie zapoczątkował ojciec. Splotenie jest obrazowym stworzeniem. Podobnie, splotenie przez Ojca Niebiańskiego Jego Syna było stworzeniem Go przez, Niego (oczywiście splotenie nie w sensie fizycznym). Syn nigdy nie jest w tym samym wieku co ojciec. Więc nie byłoby logicznym pojmowanie, iż jednorodzony Syn był współwiecznym z Ojcem Niebiańskim.

Dla trynitarzy okazał się dylematem fakt synostwa Jezusa, ponieważ określenie „jednorodzony Syn” pokazuje, iż Jezus miał początek. Dlatego niektórzy z nich twierdzą, iż Jezus nie był splotony, lecz jest wiecznie rodzony przez Ojca. Twierdzenie to gwałci język biblijny.

To samo greckie słowo *monogenes*, przetłumaczone „jednorodzony” w odniesieniu do naszego Pana w Ewangelii Jana 1:14, 18; 3:16, jest zastosowane w Liście do Żydów 11:17, 18 do Izaaka, syna Abrahama z Sary: „Wiarą ofiarował Abraham Izaaka, będąc kuszony, a ofiarował jednorodzonego ten, który był wziął obietnicę. Do którego rzeczono: W Izaaku tobie będzie nazwane nasienie”. Chociaż Abraham miał synów również przez mniej znaczne żony Hagarę i Keturę, Izaak był jego jedynym synem z Sary, żony w pełnym tego słowa znaczeniu (wolnej; Gal. 4:22, 23, 31). Tak więc w tym sensie jest on nazwany „jednorodzonego synem” Abrahama. Podobnie słowa „jednorodzony” i „Syn”, jak w przypadku Izaaka, powinny być w zastosowaniu do Jezusa Chrystusa interpretowane w ich prostym znaczeniu.

Wielu trynitarzy świadomych słabości argumentu opartego na zmianie znaczenia słowa „jednorodzony” na wiecznie rodzony przez Ojca podeszli inaczej do sprawy. Twierdzą, iż greckie słowo *monogenes* w zastosowaniu do Syna Boga oznacza jedyne z klasy czy rodzaju zamiast jednorodzonego. Stąd odnoszą się do Jezusa jako „jedynego Syna” a nie „jednorodzonego”.

Kittela *Theological Dictionary of the New Testament* (tom 5, str. 738—741), 1967, lojalnie trynitarzy dzieło, podaje, iż *monogenes* może mieć szersze znaczenie od pojęcia słowa jednorodzony. Oświadcza jednak, że gdy wyraz *monogenes* użyty jest w Nowym Testamencie, „To znaczy »jednorodzony« ... w (Ewangelii Jana) 3:16, 18; 1 Jana 4:9; (Jan) 1:18 stosunek Jezusa do Ojca nie jest porównywany ze stosunkiem jakiegoś jedynego dziecka do swego ojca. W Jana 1:14, 18; 3:16, 18; 1 Jana 4:9 *monogenes* oznacza więcej od jedyności czy nieporównywalności Jezusa. W tych wszystkich wersetach jest On wyraźnie nazwany Synem i za takiego jest uważany w 1:14. W Ewangelii Jana; *monogenes* oznacza pochodzenie Jezusa. On jest *monogenes* jako jednorodzony”.

Oprócz pięciu powyższych cytatów, w których „jednorodzony” odnosi się do Jezusa, *monogenes* występuje czterokrotnie w innych wersetach (Łuk. 7:11, 12; 8:41, 42; 9:38; Żyd. 11:17). Te cztery przykłady potwierdzają spostrzeżenia Kittela, iż słowo *monogenes* użyte w Nowym Testamencie jedynie oznacza jednorodzonego syna lub córkę.

BADANIE MICHEASZA 5:2

Trynitarze przywiązują dużą wagę do prorocstwa o urodzeniu i miejscu urodzenia Jezusa, podanych przez Micheasza 5:2, twierdząc, iż naucza ono ich doktryny. Werset ten brzmi: „Ale ty, Betlehemie Efrata! acześ najmniejszy między tysiącami Judzkimi, z ciebie mi jednak wyjdzie ten, który będzie panującym w Izraelu, a wyjścia jego są z dawna, ode dni wiecznych”.

Trynitarze twierdzą: ponieważ Jehowa jest „od wieku aż na wieki” (Ps, 90:2), od przeszłej wieczności do przyszłej i przez przyszłą wieczność, a o Jezusie w prorocztwie Micheasza 5:2 mówi się, iż jest „ode dni wiecznych”, wobec tego był On współwieczny z Ojcem. Jednak oni albo nie znają tego faktu, albo starają się go ignorować, iż hebrajskie słowo *olam* przetłumaczone jako „wiecznych” w Mich. 5:2 znaczy „jakiś długi niesprecyzowany okres”, który oczywiście nie musi trwać wiecznie. Rotherham (w swoim appendixie do Nowego Testamentu) mówi, „myślą źródłową słowa *olam* jest ukryte trwanie”. Jest ono podobne do *aión*, odpowiedniego słowa greckiego w Nowym Testamencie; Rotherham przedstawia jego znaczenie, „trwanie ciągnące się nieokreślenie”. Pokazuje on, iż w Biblii może się ono odnosić do jakiegoś wieku (okresu) i tłumaczy je „trwający przez wiek”. Ostatni fragment Micheasza 5:2 przekłada „od dni w czasach przeszłego wieku”. Young tłumaczy go „od dni starożytności”. Leeser i RSV mówią „od najdawniejszych dni”.

JEZUS OTRZYMUJĄCY CZĘŚĆ

Trynitarze uzasadniają, iż Jezus jest Bogiem Wszechmogącym, oferując jako dowód twierdzenie, że w Biblii honor należny jedynie Bogu jest wyraźnie przypisywany Jezusowi. Mówią, iż tym honorem jest uwielbienie, cześć. Na dowód, że Jezusowi oddawano i oddaje się taki honor i cześć cytują następujące wersety: Jana 5:23; 9:38; Mat. 2:1, 2; 8:2; 9:18; 14:33; 28:9, 17; Filip. 2:10; Żyd. 1:6.

Zgadzamy się z tym, iż powinniśmy uszanować Jezusa wywyższając Go wielce w naszych motywach, myślach, słowach i uczynkach oraz uczcić Go. Jednak zaprzeczamy, iż powinien On mieć pod tym względem równość z Ojcem. Raczej On powinien otrzymać cześć jako Przedstawiciel i Pełnomocnik Ojca. Ewangelia Jana 5:23 nie naucza, iż należy dawać równą cześć naszemu Panu i Ojcu. Cześć Im. należna nie ma „być tą samą pod względem stopnia, lecz ze względu na fakt, ponieważ Syn jest Przedstawicielem i Pełnomocnikiem Ojca we wszystkich rzeczach. Dlatego czcimy Go jak Ojca w osobie Przedstawiciela.

Filip. 2:10 rzeczywiście pokazuje, iż wszelkie kolano skłoni się przed Chrystusem ze względu na Jego stanowisko Przedstawiciela (Iz. 45: 23; Rzym. 14:11) Jehowy a nie przed Nim jako ostatecznym celem czci każdego stworzenia. Jednak, jak to pokazuje następny werset, wywyższenie Chrystusa jest środkiem prowa-

dzającym do wyższego celu, aby Bóg Ojciec był ostatecznie uczczony ponad Jezusa i wszystkich innych (Obj. 5:13). Rzeczywiście, Jezus powinien być czczony. Cześć podobająca się Bogu nie jest wyłącznie oddawana Bogu, ponieważ Bóg mówi też, iż sprawi to, że nieprzyjaciele Kościoła czcić Go (Kościół) będą (Iz. 60:14; Obj. 3:9).

Protestanci trynitarze cytując z naciskiem Mat. 4:10; Łuk. 4:8 jako dowód, iż jedynie Bóg może przyjmować cześć zgodnie z Boską wolą, tracą z pola widzenia i rozważania liczne przeciwne temu części Pisma Świętego i kontrast zawarty w słowach Jezusa, który odparował atak sugestii szatana, aby go uczcił. *Zabronione jest czczenie kogokolwiek nie będącego w harmonii z Bogiem lub rywalizującego z Bogiem*, na przykład, szatana czy antychrysta. W przypadku Jezusa tylko Bóg może być czczony, co włącza biblijne czczenie przedstawicieli Boga jako takich, działających w Jego imieniu, jak to było czynione często wobec anielskich przedstawicieli Boga w Biblii, jak to jest praktykowane wobec Jezusa i będzie czynione w stosunku do uwielbionego Kościoła przez ludzkość w Tysiącleciu.

Pokazuje to rozważenie greckich i hebrajskich słów przetłumaczonych „czcić”. Hebrajskie słowo *schachah* jest zwykle tłumaczone „czcić” w Starym Testamencie i znaczy *klaniać się z czcią*. Ze stu siedemdziesięciu przypadków użycia tego słowa około połowa odnosi się do czczenia Boga, co jest ukryte przed angielskim czytelnikiem, ponieważ to słowo prawie w połowie zastosowań tłumaczone jest na *klaniać się, nisko się ukłonić, oddawać szacunek, oddać hołd*, jak to można sprawdzić w następujących cytatach: 1 Moj. 18:2; 19:1; 23:7, 12; 27:29; 1 Sam. 24; 25:23, 41; 2 Sam. 9:6; 14:4, 22.

Greckim słowem tłumaczonym zwykle „czcić” w Nowym Testamencie jest *proskuneo* i znaczy *całować rękę* podobnie jak pies liże czyjąś rękę. Znacząco ono czcić podobnie jak hebrajskie słowo *schachah*.

Wersety w Iz. 60:14; Obj. 3:9 w konkluzji są dowodami, iż dozwolone jest czczenie przedstawicieli Boga, podobnie jak to czynili Izraelici wobec aniołów Pana, którzy przybywali do nich z Boskim poselstwem. Żydzi ukamienowaliby czcicieli naszego Pana, gdyby mieli pogląd trynitarzy protestanckich na ten przedmiot, ponieważ żaden z tych Żydów nie wierzył, że On jest Wszechmogącym Bogiem. Oni rozumieli, iż zakaz czczenia był ograniczony do bałwanów i rywali Boga. Stąd Jezus przyjmując cześć za zgodą Boga nie pokazuje wcale, iż jest Bogiem Wszechmogącym, podobnie jak Kościół (Iz. 60:14; Obj. 3:9), zwiastujący aniołowie, Abraham, Dawid itd., otrzymujący cześć z zatwierdzeniem Boga, nie dowodzą przez to, iż są Bogiem Wszechmogącym.

Jan widocznie rozumiał jasno, iż nie było złem, zgodnie z praktyką stosowaną w czasach Starego Testamentu, czcić posłańców, czyli aniołów Boga, którzy Go reprezentowali i dlatego starał się uczcić anioła przynoszącego mu

Boskie poselstwo (Obj. 19:10; 22:8, 9). Jednak Bóg przez tego właśnie anioła zabronił mu oddawania czci, co stanowi inne poważne ostrzeżenie dane prawdziwemu ludowi Bożemu wieku Ewangelii (podobnie jak Bóg już ostrzegał

przez Apostołów Piotra i Pawła — Dz. Ap. 10:25, 26; Kol. 2:18, 19) przed oddawaniem czci i hołdu swoim wodzom, co wielu czyniło i czyni wobec papieży i innych.

(Dokończenie artykułu w nrze 365/19)

PSALM

1. Pieśń pochwalna. Dawida. [*Alef.*] Wywyższać będę Ciebie, Boże mój, Królu, błogosławić będę Twoje imię na wieki wieków.

Bet.

2. Każdego dnia błogosławić będę Ciebie i wysławiać Twoje imię na wieki wieków.

Gimel.

3. Wielki jest Pan i sławiony wielce, a wielkość Jego niezgłębiona.

Dalet.

4. Pokolenie pokoleniu niech wychwala dzieła Twoje i o mocy Twojej rozpowiada.

He.

5. Wspaniałość chwały Twego majestatu i dzieła Twoje cudowne rozpamiętywać będę.

Waw.

6. O potędze Twoich groźnych czynów ludzie będą mówili, wielkość Twoją będę głosił.

Zain.

7. Pamięć wielkiej dobroci Twojej będzie oznajmiana, sprawiedliwość Twoja wielbiona będzie pieśnią.

Chet.

8. Dobrotliwy i miłosierny jest Pan, nieskory do gniewu i wielce łaskawy.

Tet.

9. Dobry jest Pan dla wszystkich i lituje się nad wszystkimi tworamı swymi.

Jod.

10. Niech wysławiają Ciebie, Panie, wszystkie twory Twoje, a wierni Twoi niech Cię błogosławią.

Kaf.

11. Chwałę Twego królowania niech opowiadają i Twoją potęgę głoszą,

Lamed,

12. Aby zwiastować synom ludzkim Jego potęgę i świetność wspaniałą Jego królestwa.

Mem.

13. Twoje królowanie jest królowanie nad wiekami i Twoja władza na wszystkie pokolenia.

Samek.

14. Pan podtrzymuje wszystkich upadających i prostuje wszystkich zgiętych ku ziemi.

Ain.

15. Oczy wszystkich spoglądają z nadzieją ku Tobie, A Ty dajesz im pokarm, każdemu, kiedy pora.

Pe,

16. Otwierasz dłoń Twoją i nasycasz do woli wszystko, co żyje.

Sade.

17. Sprawiedliwy jest Pan na wszystkich drogach swoich i wierny we wszystkich swoich czynach.

Kof.

18. Blisko jest Pan wszystkim, którzy Go wzywają, wszystkich, którzy wzywają Go szczerze.

Resz,

19. Życzenia bogobojnych swoich spełnia, a wołania ich słucha i zbawia ich.

Szin,

20. Pan ma w opiece wszystkich, którzy Go miłują, a wszystkich nieprawych gubi.

Taw.

21. Chwałę Pana niech głoszą moje usta i wszelkie ciało niech błogosławi święte Jego imię na wieki wieków.

(Psalm 145)

TERAŹNIEJSZĄ PRAWDĄ I ZWIASTUN CHRZYSTUSOWEJ EPIFANII

Niezależny Miesięcznik Religijny

Wydawany przez Świecki Ruch Misyjny „Epifania”

Czasopismo wolne od wpływu jakichkolwiek wyznań, partii, organizacji i wierzeń ludzkich — związane z Bogiem w miarę rozumiewania Jego Słowa — jest wydawane w obronie Prawdy paruzyjnej, udzielanej przez Pana za pośrednictwem „onego Sługi”, jako podstawy wszelkiego dalszego rozwoju. Prawdy: w obronie zarządzeń, statutu, i testamentu, udzielonych przez „Pana za pośrednictwem „onego Sługi”, aby wiązały kontrolujące korporacje i stowarzyszenia ludu Prawdy; i w celu przedstawiania oraz bronięcia roz-

wijającej się Prawdy **epifaniczno-bazylijskiej**, będącej pokarmem na czasie dla Ludu. Pańskiego, tak jak się Jemu podoba go udzielać. Zamówienia przez wpłaty prosimy kierować pod adresem: Świecki Ruch Misyjny „Epifania” Zarząd Główny, I Oddział Miejski PKG w Poznaniu, numer konta: 63513-58391-136. Prenumerata roczną za numery parzyste wynosi — 150 zł i. za numery nieparzyste — 150 zł, łącznie za wszystkie numery (12) — 300 zł. Cena pojedynczego numeru — 25 zł.